

DRAUGAS

2ND CLASS
NOVEMBER 9 1993

THE LITHUANIAN WORLD - WIDE DAILY

Vol. LXXXIV Kaina 35 c.

ANTRADIENIS - TUESDAY, LAPKRITIS - NOVEMBER 9, 1993

Nr. 214

Žinios iš Lietuvos - Elta

Landsbergis skeptiškai vertina Brazausko vizitą Maskvoje

Vilnius, lapkričio 6 d. (Elta) - Seimo opozicijos vadas Vytautas Landsbergis skeptiškai vertina Algirdo Brazausko ir Boris Jelcino susitikimo rezultatus. Spaudos konferencijoje lapkričio 5 d. jis atkreipė dėmesį, kad nepasirašytas nė vienas susitarimas, nors jų projektai rengti ilgai. V. Landsbergio nuomone, Rusija stengsis gauti iš Lietuvos kuo daugiau nuolaidų, ypač prekybos bei ekonominiuose santykiuose.

Jis apgailestavo, jog ketinama apriboti valstybinių derybų delegacijų funkcijas, iš esmės perduoti jas Užsienio reikalų ministerijai. Dar blogiau, jo nuomone, jeigu sutartį rengti ir pasirašyti bus pavesta kitoms ministerijoms. Žinybos negali atstovauti valstybės interesams, teigė opozicijos vadas.

Prezidento Brazausko vizitą į Maskvą V. Landsbergis pavadino „paslaptine kelione“. Jis pasakė, jog apie ją iš esmės nežinojo Seimo Užsienio reikalų komitetas, dėl to posėdyje pareikštas nepasitenkinimas.

Vytautas Landsbergis abejojo, ar ateityje vyks normalios tarpvalstybinės derybos. „Gali atsitikti taip, kad bus vykdomi tik prezidentų įsakymai“, sakė jis.

Vizito metu aptartos tolesnės bendradarbiavimo galimybės

Susitikimas su Rusijos prezidentu Borisu Jelcinu Maskvoje reikšmingas tuo, kad jame aptartos abiejų valstybių tolesnio bendradarbiavimo galimybės, pabrėžė lapkričio 5 d. įvykusioje spaudos konferencijoje prezidentas Algirdas Brazauskas.

Jis nurodė, kad yra sudarytas sąrašas dvišalių susitarimų ir sutarčių, kurias būtų tikslinga pasirašyti. Kelios jų jau parengtos, tačiau pasirašyti jas nuspręsta, kai šio mėnesio viduryje į Lietuvą atvyks Rusijos vyriausybės vadovas Viktor Cernomyrdin.

Šiuo metu Lietuvai yra labai svarbu pasirašyti susitarimą su Rusija dėl prekybinio ir ekonominio bendradarbiavimo. Jis, beje, yra susijęs su kitais susitarimais - dėl visų transporto rūšių tranzito, krovinių pervežimo per Lietuvos teritoriją.

Lapkričio 15 ar 16 dienomis taip pat turėtų būti pasirašytas svarbus Lietuvos ir Rusijos vidaus reikalų ministerijų susitarimas.

A. Brazauskas teigiamai įvertino susitikimą su Rusijos pramonininkų ir verslininkų sąjungos prezidentu pirmininku Arkadijumi Volskiu.

A. Brazausko vizitas į Maskvą buvo pirmasis užsienio valstybės vadovo vizitas į Rusiją po spalio įvykių Maskvoje ir pirmasis oficialus Lietuvos ir Rusijos prezidentų.

Rusijos įmonė netiekia žadėto naftos kiekio

„Net ir gavusi telegramą iš „Lucoil“ apie padėtį tikiu 100,000 tonų naftos, Mažeikių

valstybinę įmonę „Nafta“ kažin ar galės pradėti ją perdirbti“, lapkričio 5 d. pasakė įmonės gamybos skyriaus viršininko pavaduotojas Vidmantas Žabinskas.

Mažeikių „Nafta“ be darbo stovi nuo lapkričio 1 dienos. Su „Lucoil“ buvo susitarta dėl 500,000 tonų naftos tiekimo lapkričio mėnesį, tačiau Rusijos muitinės departamentas leido išvežti tik 100,000 tonų. Toks kiekis įmonėje perdirbamas per keletą dienų, todėl jos neapsimoka paleisti. Pasak V. Žabinsko, tik sulaukus garantijos, kad artimiausiu metu bus patiekta daugiau naftos, galima pradėti darbą. O šis naftos kiekis kol kas bus perpumpuotas į rezervuarus.

„Spalio mėnesį dėl žaliavos stokos ir Mažeikių termofikacinės elektrinės rekonstrukcijos, naftos perdirbimo įmonė prastovėjo dešimt dienų“, pasakė V. Žabinskas.

Lietuvos Banko pirmininkas nebus greitai paskirtas

Tarptautinio Valiutos Fondo atstovai domėjosi, ar greitai bus paskirtas naujasis Lietuvos Banko valdybos pirmininkas. I tai A. Brazauskas atsakė, kad artimiausią savaitę, iki jo sugrįžimo iš Kinijos Liaudies Respublikos, naujasis Lietuvos Banko valdybos pirmininkas nebus paskirtas.

Lapkričio 5 d. prezidentas Algirdas Brazauskas priėmė Tarptautinio Valiutos Fondo misiją, kuriai vadovauja Adalbert Knoelb, atstovus. Jie informavo prezidentą apie tai, kaip TVF vykdomosios tarybos posėdis vertino Lietuvos monetarinę politiką ir apie misijos darbą Lietuvoje.

Jie pažymėjo, kad Lietuvos monetarinė politika buvo palyginti sėkminga ir tinkama. Misijos atstovus domino tolesnės Lietuvos monetarinės politikos eiga.

A. Brazauskas užtikrino, kad ji iš esmės nesikeis, ir bus dedamos energingesnės pastangos išlaikyti stabilų litą, transformuoti šalies ūkį rinkos ekonomikos kryptimi. Jis taip pat pažymėjo, kad atidžiai išnagrinės TVF atstovų parengtą ataskaitą apie savo misiją Lietuvoje.

Pusė jaunuolių atsiliepė į kariuomenės šaukimą

„Iš maždaug 4,000 šį rudenį į tikrąją karinę tarnybą šaukiamų jaunuolių beveik pusė jau daliniuose. Iki šaukimo pabaigos dar beveik mėnuo, todėl galima sakyti, kad ši darba atliekama geriau, negu pavašarį“, šiandien įvykusioje spaudos konferencijoje pasakė Savanoriškosios Krašto Apsaugos Tarnybos viršininko pavaduotojas majoras Gediminas Jurčiukonis.

Vis dėlto majoras nėra patenkintas šaukimo programos vykdymu. Iš 14,000 pašauktų į medicinos komisiją iki vakarykštės dienos buvo

Metz, Prancūzijoje, policininkai barikadomis bando sustabdyti angliakasių, protestuojančių atleidimą iš darbo. Protesto demonstracijoje dalyvavo apie 500, prie angliakasių prisijungus ir televizijų gamyklos bei plieno įmonės darbininkams, kurių darbas taip pat yra grėsmė išnykti. Jie demonstravo prie valdžios pastato, kuriame buvo laukiama atvykstant ministro pirmininko Edouard Balladur. Jis pranašauja, kad kitais metais ekonomija jau atsigaus.

Lietuva kietai derasi dėl jūros sienų

Vilnius, spalio 28 d. - Jeigu Lietuva sutiktų su kaimyninių valstybių - Rusijos ir Latvijos - siūlymais, kaip Baltijos jūroje brėžti valstybinę sieną, ji taptų tik pakrantės valstybe. Mat, kaip rašo Rita Grumadaitė „Lietuvos rytu“, abi delegacijos siūlo tokį ribos tarp valstybių jūroje nustatymo variantą, kad Lietuvai būtų atrežtas tik nedidelis atviros ekonominės zonos trikampis.

Tie du penktadaliai jūros ploto, į kuriuos pretenduoja kaimynai iš abiejų pusių, - turtingi naudingomis iškasenomis ir žuvų telkiniais.

Tačiau Valstybinės komisijos valstybės sienai delimituoti ir demarkuoti pirmininko pavaduotojas, geodezijos tarnybos direktorius Zenonas Kumetaitis tikisi, kad Lietuva vis dėlto turės ekonominę sieną ir su Švedija bei Lenkija.

Specialistai, išnagrinėję pasaulinės praktikos pavyzdžius, sugebėjo parengti ribose tarp valstybių savų žymėjimo variantų, nepažeidžiančių tarptautinių dokumentų.

„Jūros teritorija - pati rim-

čiausia Lietuvos sienų demarkacijos problema, nes prieš karą Lietuvos valstybinės ribos, beje, kaip ir daugumos kitų šalių, Baltijos vandenynė nebuvo nustatytos, todėl dabar kiekviena šalis norėtų gauti daugiau ekonominės zonos“, sako Zenonas Kumetaitis.

Jūroje yra daug turto

Apskaičiuojama, kad pasienyje su Kaliningrado sritimi yra keli milijonai tonų naftos, o teritorija Latvijos pasienyje, nors ir mažokai tyrinėta, tačiau žinoma, kad gali turėti naudingų iškasenų. Apskritai Baltija seniai pasidalijo į supančios šalys, ir naujoms nepriklausomoms valstybėms sunku įsiterpti į šią glaudžią gretą.

Kaip aiškino Zenonas Kumetaitis, neseniai vykusiamе Latvijos ir Lietuvos premjerų susitikime, Lietuvos delegacijos pateikti pasiūlymai dėl sienos jūra kaimynams buvo gana netikėti, ir jie neturėjo rimtesnių argumentų prieštarauti, tik pridūrė, kad tokiai sutarčiai būtų

sunku gauti Latvijos parlamentą pritarimą.

Šiuo metu rengiamasi susitikti su Rusijos delegacija, ruošiami „namų darbai“. Tikimasi, kad šios derybos turėtų būti kur kas sunkesnės, nei su latviais.

Nors šiuo metu Lietuva neturi tarpvalstybinių susitarimų dėl savo sienų jūroje, tačiau su ja ekonominę ribą jau nustatė Švedija, vienašališkai įstatymu patvirtinus sieną. „Išnagrinėjus jos liniją, oponuoti neturiu rimto pagrindo“, sako Z. Kumetaitis.

Derybos dėl sienos sausuma eina į pabaigą

Derybos dėl sienos sausuma su kaimyninėmis šalimis eina į pabaigą.

Deklaruota, kad su Latvija atstatoma prieškarinė riba, be didesnių teritorinių nuostolių pavyko išspręsti ginčą su Kaliningrado sritimi, o su Baltarusija siena iš principo jau suderinta, išskyrus Adučių ir atskirų plotų kompensavimo galimybes. Kaip žinoma, kaimynai norėtų gauti Adučių geležinkelio stotį, palikdami be susisiekimo 1,500 žmonių.

Gal nafta netiekama dėl politinių motyvų

Vilnius, lapkričio 2 d. (BNS) - Mažeikių naftos perdirbimo įmonės generalinio direktoriaus pavaduotojas Gediminas Kiesius neatmeta galimybės, jog Rusija nustojo tiekti Lietuvai naftą ir dėl politinių motyvų.

Telefonu duotame pasikalbėjime BNS korespondentui jis pasakė, kad praėjusią savaitę Maskvoje derantis dėl tolesnio naftos pardavimo, buvo girdėti balsai, jog Lietuvai įvedus vizų režimą, Maskva gali atsakyti kai kuriomis ekonominėmis sankcijomis. Gediminas Kiesius nenurodė šios informacijos šaltinio, tačiau mano, kad ją paskleidė Rusijos valdžios viršininkas.

Mažeikių įmonė „Nafta“ visiškai sustabdyta praėjusį penktadienį. Įmonės vadovai, pasak generalinio direktoriaus pavaduotojo, negavo jokios telegramos, perspėjancios apie tai, kad nutraukiamas naftos tiekimas. Vėliau paaiškinta, kad Rusijos įmonė „Lucoil“ nepateikė reikiamų dokumentų šalies muitinei.

„Lucoil“, nuo šių metų pavasario perdirbantis naftą Mažeikiuose, kas mėnesį derina tiekimus su Rusijos vyriausybe bei kitomis tarnybomis. Paskutinių pusmetį nafta buvo tiekiama stabiliai, ir nuo gegužės mėnesio gamykla nė karto nebuvo stabdoma.

Pastaruosius tris mėnesius Mažeikių įmonė perdirbdavo vidutiniškai po 500,000 tonų naftos. Lapkričio 1-ąją pagal kontraktą turėjo būti pradėta tiekti 100,000 tonų, vėliau šį mėnesį - dar 500,000 tonų naftos. Be to, iš kitų Rusijos firmų Mažeikiui nupirko dar 50,000 tonų naftos, kuri taip pat turi pasiekti įmonę pirmomis mėnesio dienomis.

G. Kiesius BNS korespondentui sakė, jog antradienį ar trečiadienį tikisi sulaukti naftos.

Naftos produktų stygių jau pajuto automobilių savininkai: Vilniaus degalinės lapkričio 1-ąją neprekiavo A-76 ir A-92 benzinais. Kaip BNS korespon-

IŠEIVIJOS LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500

TELEFAKAS (312) 585-8284

Lietuva sumokėjo dalį JT narystės mokesčių

New Yorkas, lapkričio 5 d. - Pereitą savaitę Lietuvos Užsienio ministerijos nurodymu Lietuvos ambasadorius Jungtinėse Tautose Anicetas Simutis įmokėjo keturiems Jungtinių Tautų fondams dalį Lietuvos Respublikos mokesčių už narystę JT organizacijoje ir jos padaliniuose. Kaip praneša Lietuvos nuolatinė misija prie Jungtinių Tautų, įmokėtoji suma - vienas milijonas JAV dolerių - sudaro apie aštuntadalį visos Lietuvos skolos šiai tarptautinei organizacijai ir jos agentūroms.

Finansiniai įnašai padalyti į keturis fondus: Jungtinių Tautų pagrindinio biudžeto, JT Švietimo, Kultūros ir Mokslo organizacijos (UNESCO); JT Pramonės Plėtojimo organizacijos (UNIDO); ir JT Maisto ir Žemės Ūkio organizacijos (FAO).

Įmokėdamas Lietuvos įnašus minėtų organizacijų fondams, Lietuvos atstovas laisvę tų organizacijų vadovams pabrėžė Lietuvos pasiryžimą įgyvendinti savo, kaip tarptautinės bendrijos narės, įsipareigojimus JT organizacijai ir aukštai įvertino ligšiol vystomą JT ir jos padalinių veiklą Lietuvoje, padedant atkurti Lietuvoje demokratinę santvarką ir laisvos rinkos ekonomiką. Tuo pačiu, rašė ambasadorius Simutis, Lietuva supranta dabartinę sunkią JT organizacijos finansinę padėtį ir nori savo įsipareigojimus vykdyti.

Lietuvos atstovas kartu pakartojo nuostatą, kad narystės mokesčiai Lietuvai buvo nustatomi pagal klaidingą ir abejotinos kokybės ekonominę statistiką, paimtą dar iš Sovietų Sąjungos šaltinių, ir todėl neatspindi tikros ekonominės padėties krašte. Todėl Lietuva pasilieka sau teisę prašyti šių mokesčių perskaiciavimo, pabrėžė ambasadorius.

Apie trys ketvirtadaliai įmokėtos sumos buvo skiriami JT pagrindiniam biudžetui. Iš šio biudžeto finansuojamas visas JT Sekretoriato bei ekspertų darbas, palaikoma JT politinė ir saugumo politikos veikla. Šio fondo lėšomis rugpjūčio mėnesį Lietuvoje lankėsi JT generalinio sekretoriaus pasitintys singapūrietis ambasadorius Tommy Koh, kuris stebėjo Rusijos kariuomenės pasitraukimą iš Lietuvos teritorijos.

Likusi dalis Lietuvos įnašo teko trims JT agentūroms, kurios nuo 1991 m. pabaigos Lietuvoje vysto plačias veiklos programas. Lietuvoje veikia Lietuvos nacionalinis UNESCO komitetas, kurio pastangomis tiriami ir rengiami projektai galimai UNESCO paramai. Nuo Lietuvos įstojimo į UNESCO 1991 m. spalio mėn. ši organizacija teikia paramą Lietuvos mokykloms ir mokytojams, Lietuvos spaudai bei radiui ir televizijai, istorinių paminklų restauracijai ir išlaikymui, krašto bibliotekų reorganizacijai ir priežiūrai ir

kitoms iniciatyvoms kultūrinio palikimo išsaugojimui.

UNIDO aktyviai bendradarbiauja su Lietuvos Pramonės ir Prekybos ministerija, siekiant valdymo sistemos prekybos srityje pertvarkymo ir pritaikymo rinkos ekonomikos sąlygomis. UNIDO pagalba netrukus bus išleistas Lietuvos pramonės apžvalgos leidinys, kuriame įvertinama krašto pramonės vystymo raida bei numatytos jos plėtojimo perspektyvos.

JT Maisto ir Žemės Ūkio organizacija (FAO) vykdo plataus masto veiklą Lietuvoje, pvz., žemės ūkio sistemos pertvarka, miškų ūkio vystymas, maisto kokybės bei kontrolės mechanizmų kūrimas ir stiprinimas.

FAO centre Romoje jau antrus metus veikia Lietuvos Misija, kuriai vadovauja ambasadorius Algis Žemaitis, o UNESCO centre Paryžiuje Lietuvai nuo spalio mėnesio atstovauja Ugnė Karvelis. Nuo kitų metų pradžios naujoje Lietuvos ambasadoje Vienoje, kur yra ir UNIDO centras, tikimasi turėti atstovą šios organizacijos reikalams.

Pagal JT nustatytą mokesčių sumą, Lietuva dar skolinga apie 7 milijonus dolerių įvairiems JT fondams. Greičiausiai augs išlaidos Taikos palaikymo operacijoms, kurios per pastaruosius tris metus apima vis didesnį kričių sąrašą. 1992 m. pradžioje Lietuva Jungtinėms Tautoms įmokėjo apie 100,000 dolerių padengti pirmų narystės metų išlaidas. Latvija ir Estija ligšiol Jungtinėms Tautoms įmokėjusios po 5,000 dolerių.

Už kelių savaitių New Yorke JT Generalinė Asamblėja pradės svarstyti nario mokesčių nustatymą ateinančioms trims metams. Šiuose svarstymuose Lietuva, kartu su Estija, Latvija, Ukraina, Baltarusija ir kitomis panašioje padėtyje esančiomis valstybėmis, sieks savo mokesčių sumos sumažinimo. Lietuvos delegacijai šiose derybose atstovauja Misijos patarėjas Darius Suziedėlis.

Nelegalūs emigrantai keliauja per Pabaltijį

Vilnius, spalio 27 d. (BNS) - Baltarusijos siena su Lietuva ir Latvija vis patrauklesnė nelegaliems emigrantams ir Vakarų Europai. Baltarusijos vidaus reikalų ministerijos žiniomis, šiemet sulaukta 570 sienos pažeidėjų, 300 jų - pasienyje su Baltijos valstybėmis.

Baltarusijos Vidaus reikalų ministerija tai sieja su režimo Lenkijos pasienyje sugriežtimu. Anksčiau per šią sieną ir Vakarų bėgo daugelis nelegalių emigrantų. Dabar jie keičia kryptį, nes per Baltijos valstybes yra lengviau pakliūti į Vakarų Europą.

Baltarusijos pasienio gyventojai už mokesčių mieliai tampa vedliais.

KALENDORIUS

Lapkričio 9 d.: Laterano bazilikos Romoje pašventinimas; Aurelijus, Paulina, Miglė, Astautas, Skirtautė.

Lapkričio 10 d.: Šv. Leonas Didysis; Andriejus, Vigintas, Seigūnė.

SVEIKATOS KLAUSIMAI

VISUS GĄSDINANTI
ALZHEIMERIO LIGA

D. DEGŠYS, MD

(Pabaiga)

Juo jaunesnio amžiaus šeimos narys suseraga Alzheimerio liga, tuo didesnė galimybė, kad kitas šeimos narys ja irgi susirgs. Jei gu vienas iš tėvų suseraga, būdamas vyresnis negu 70 metų, tai galimybė jo vaikams susirgti yra labai maža. Įdomu, kad Down's sindromą turintieji, tai yra mongoloidiniai, protiniai neišsivystę vaikai, kurie išgyvena 35 metus, dažnai suseraga Alzheimerio liga, ir jų po mirtiniais smegenų pakitimais būna lygiai tokie pat, kaip Alzheimerio liga sergančių. Down's sindromą sergančių yra 10 kartų daugiau tose šeimose, kurių nariai sirgo Alzheimerio liga. Down's ligos ekspertai yra įrodę, kad Down's liga yra genetinė ir jos sukelėjas yra defektyvus genas, kuris randamas chromozome #21. Britų mokslininkas St. George Hyslop sako, kad Alzheimerio ligą sukelia irgi nenormalus genas, kuris taip pat randamas chromozome #21. Jeigu tikrai paaiškės, kad ir Alzheimerio liga sukelia defektyvus genas, tai Alzheimerio liga bus laikoma genetinė liga. Manipuliuojant genais ir naudojant virusus genų perkėlimui, defektyvų geną galima pakeisti sveiku, bet tokie bandymai šiuo metu yra daromi tik laboratorijose su mažais gyvūnėliais. Pakeisti geną žmogaus organizme šiuo metu dar nėra galima. Bet mokslui taip sparčiai žengiant ir priekį, ši problema galbūt netrukus bus išspręsta.

Ketvirta hipotezė — tai sutrikusio imuninio hipotezė. Pagal ją žmogaus antikūnų sistema, organizmui senstant, sutrinka ir pradeda naikinti smegenų ląsteles.

Yra mokslininkų, kurie mano, kad degeneratyvūs baltymai beta-amylodas yra Alzheimerio ligos priežastis. Suleidus beta-amylodą į smegenų ląstelių kultūrą, smegenų ląstelės degeneruoja ir miršta. O sintetiniu būdu sudarytas beta-amylodas, suleistas į bandomųjų gyvūnėlių smegenis, sukelia smegenų ląstelių degeneratyvinius pakitimus, panašius į Alzheimerio ligos pakitimus. Jeigu prieš suleidžiant beta-amylodą į smegenis, pirma būna suleidžiama substancija P, tai smegenyse tokie pakitimai nesusidaro. Substancija P yra cheminė medžiaga, randama smegenyse. Ji prisideda prie skausmo pojūčio išryškėjimo. Juo anksčiau suleidžiama substancija P į smegenis, tuo geriau būna apsaugotos smegenų ląstelės nuo beta-amylodo degeneratyvino veikimo. Todėl kai kurie tyrinėtojai mano, kad, jeigu žmogus gautų substanciją P prieš prasidedant Alzheimerio ligos simptomams, tai jis būtų apsaugotas nuo Alzheimerio ligos.

Panašius į Alzheimerio ligą simptomus sukelia ir diseminuoti, išsklaidyti po visus smegenis maži infarkatai, todėl Alzheimerio ligos diagnozavimas yra komplikuoatas. Naudojant modernius diagnostinius aparatus, kaip CAT scan (computerised axial tomography), MRI (magnetic resonance imaging), Alzheimerio ligos diagnozė darosi lengvesnė. Dar naujesnė patikrinimo technika — tai pozitron emission tomography (PET), kuri parodo smegenų ląstelių veikimą. Šie tyrimai yra brangūs.

Visai neseniai Valstybinis Sveikatos Institutas aprašė naują

Alzheimerio ligai diagnozuoti būdą. Instituto mokslininkai, stebėdami Alzheimerio ligą sergančių žmonių smegenų ląsteles, pastebėjo, kad smegenų ląstelių viduje esantieji mikroskopiniai kanalėliai nepraleidžia į ląsteles vidų kalio (potassium). Jie taip pat pastebėjo, kad Alzheimerio ligą sergančių ne tik smegenų, bet ir odos ląstelių kanalėliai lygiai taip pat trukdo kaliumi patekti į ląsteles vidų. Odos ląstelės, nuskustos nuo odos paviršiaus, yra lengva auginti kultūroje. Todėl su kultūroje išaugintomis odos ląstelėmis jie darė įvairius bandymus, kurie parodė, kad kultūroje išaugintas ląstelių, nudažius specialiais dažais ir palaidius kalcio skiedinyje, sveiko žmogaus ląstelės blizga, o Alzheimerio ligą sergančio neblizga ir būna tamsios. Naudojant tokį tyrimą, galima nustatyti, ar tas žmogus serga Alzheimerio liga. Jeigu šis tyrimas pasirodys tikslus darant daugiau bandymų, tai Alzheimerio ligos diagnozė labai palengvės.

Nežinant ligos priežasties, yra sunku pritaikyti gydymą. Jeigu Alzheimerio liga yra genetinė, tai gydymas turėtų būti vienoks, o jeigu yra cheminės arba virusinės kilmės, tai gydymas būtų kitoks. Šiuo metu mes neturime vaistų, kurie pagydytų Alzheimerio ligą sergantį, bet yra vaistai, kurie iš dalies padeda kontroliuoti ligos simptomus. Ties vaistais mažina depresiją ir ramina tuos, kurie būna suerzinti bei agresyvi. Vaistai, kurie ligoniams padeda taip, kad jų intelektualinis sugebėjimas žymiai pagerėja. Jie ypač gerai veikia tuos, kurie turi haliucinacijas. Vienas tokių plačiai vartojamų vaistų yra *Hydergine*.

Alzheimerio ligos atveju smegenyse trūksta cheminės medžiagos *acetylcholino*. Acetylcholino yra būtinas smegenų ląstelių atminties funkcijai išlaikyti, todėl yra manoma, kad, jei padidintum acetylcholino kiekį smegenyse, tai ligonio būklė pagerėtų. Deja, padidinti acetylcholino kiekį smegenyse nėra lengva, nes jis greitai suskaido smegenyse esantis fermentas, vadinamas *acetylcholin esteraze*. Buvo manoma, kad, jeigu pavyktų neutralizuoti šį fermentą, tai Alzheimerio ligą būtų galima sustabdyti. Prieš keletą metų buvo išrastas cheminis junginys *Takrinas* (THA), kuris tą acetylcholiną skaldantį fermentą neutralizuoja, bet Takrinas yra šiek tiek kenksmingas kepenims, todėl Federalinė Vaistų Administracija (FDA) jį gaminti ir vartoti neleido. Jis buvo leistas vartoti tik moksliniams tyrimams. Prieš kiek laiko

Po laisvalaikio darbų parodos atidarymo spalio 22 d. Čiurlionio galerijoje moterys neužmiršta ir kūniško peno. Prie vaizų stalo (iš kairės): M. Rokčevienė, Pr. Masilionienė, J. Ivauskienė, A. Šmulskienė.

Nuotr. Rolando

„Journal of the American Medical Association“ aprašė gydymą 500 pacientų, sergančių Alzheimerio liga, gydytų Takrinu. Pagal šį žurnalą, ryškūs kalbos ir atminties pagerėjimas buvo pastebėtas po 12 savaičių gydymo. Federalinė Vaistų Administracijos patarėjų komitetas vienbalsiai patarė vaistą vartoti Alzheimerio ligos gydymui, nepaisant, kad jis ir yra toksinis kepenims. Kepenys greitai pasitaisto, nustoja vaistus vartoti. Prieš keletą mėnesių Federalinė Vaistų Administracija pakeitė savo nusistatymą ir dabar leidžia vaistus gaminti bei vartoti Alzheimerio ligos gydymui. Ateitis parodys, kiek šis vaistas bus naudingas.

Paskutinėje ligos stadijoje Alzheimerio ligą sergantis pasidaro visiškai bejėgis, negalintis net atsikelti iš lovos, bet nepajėgiantis net pats pavalginti, todėl tolimesnis tokio paciento gyvybės palaikymas darosi problematinis. Tokio ligonio gyvybę palaikyti galima, maitinant jį per žarnelę, įstatant per viltį, nes mirusių smegenų būdu įstatyti į skrandį per pilvo sieną.

Turint ligonį, kuris neregauja ir jokių išorinių jaudinimų, guli lovoje nejudėdamas ir nerodo jokių sąmonės ženklų, kuris nevaldo nei šlapimo, nei vidurių refleksų ir kuriam pagyti nėra vilties, nes mirusių smegenų ląstelių atgaivinti negalima, kyla klausimas, ar yra racionalu tokį ligonį dirbtinai būdu maitinti? Ar toks ligonis, turėdamas sąmonę, norėtų, kad jo gyvybė būtų tokiu būdu palaikyta? Alzheimerio liga neaplenkia jokios profesijos, nei išsilavinimo žmonių. Ši liga yra labai nuostolinga tiek kraštui, tiek šeimai. Valstybė gydymui ir ligos tyrimams išleidžia dideles sumas pinigų. Tos sumos ateityje nemažės, bet didės. Valstybinio Sveikatos Instituto mokslininkas Khachaturian pranešauja, kad, senų žmonių prieaugliui didėjant, apie 2050 metus, tai yra už 57 metų, Amerikoje bus ne 4 milijonai, bet 14 milijonų Alzheimerio ligą sergančių. Todėl Alzheimerio ligos problema yra labai rimta ir mus verčia rimtai apie ją pagalvoti.

LIETUVOS STOMATOLOGŲ BĖDOS

„Lietuvos rytas“ (spalio 27 d.) išspausdino L. Peleckienės straipsnelį apie Šiaulių miesto dantų gydytojų nesėkmes, kurių net parama iš Amerikos lengvai neišspręstų.

„Spalio 26 d. iš ryto šiauličiai, atėję gydytis dantų ir stomatologijos poliklinikos ant-rąjį skyrių, duris rado uždarytas, o pakabinant lapelį skelbė: „Dėl techninių kliūčių nedirbame“.

Šis skyrius, esantis naujajame Šiaulių mikrorajone, aptarnauja daugiau kaip pusę miesto gyventojų, todėl jo uždarymas, nors ir laikinas, sukėlė rimtų problemų.

Skyriaus vedėja E. Guzaitienė „Lietuvos rytui“ pasakė, jog dirbti buvo nebeįmanoma dėl šalčio — poliklinikos kol kas nešildo. Paskutinėmis dienomis kabinetuose būdavo 7-9 laipsniai šilumos. Plombos neketėjusios, dalis vaistų kristalizavosi nuo

šalčio. Be to, ką sugrūbusiomis rankomis stomatologas gali padaryti? Pirmadienį vakare dingo elektra, liko nesterilizuoti medicinos instrumentai.

Šiaulių higienos centro direktorius M. Ceikinskis patvirtino, jog tokiose šaltose patalpose dirbti technologiškai neįmanoma.

Pastatas, kuriame įsikūręs antrasis stomatologijos poliklinikos skyrius, turi du savininkus. Pirmuosiuose dviejuose aukštuose šeimininkauja AB „Arkada“, o trečiame, priklausančiame savivaldybei, — stomatologai, įsigrūdę ten, anot „Arkados“ direktoriaus J. Masėno, per prievartą. Anksčiau „Arkada“ pateikdavo medicams sąskaitas, ir viskas buvo tvarkoje. Siemet ši akcinė bendrovė nusprendė, kad šildyti patalpas jiems per brangu, ir kreipėsi į miesto šilumos tinklus, kad šildymą išjungtų. Taip

CHIRURGŲ SUVAŽIAVIMAS
VILNIUJE

„Lietuvos rytas“, spalio 27 d.:

Spalio 26 d. Vilniuje baigėsi dvi dienas trukęs 18-asis Lietuvos chirurgų suvažiavimas ir pirmasis tarptautinis satelitinis endourologijos simpoziumas.

Chirurgai suvažiavime tarėsi, kaip gerinti chirurgiją Lietuvoje, sprendė chirurgų darbo bei chirurgų draugijų organizacinius klausimus, įkūrė Chirurgų asociaciją (pirmininkas — profesorius A. Pronckus). Antrąją suvažiavimo dieną skaityti pranešimai endoskopinės diagnostikos ir chirurgijos tema, vyko diskusijos.

Profesorius A. Marcinkevičius „Lietuvos ryto“ reporteriui pasakė, kad Lietuvos chirurgija turi seną istoriją. Ji buvo kuriama keliais etapais. Pirmieji profesionalūs chirurgai atsirado anuometinėje nepriklausomoje Lietuvoje, tačiau jų buvo nedaug. Tomet Lietuvos medikai orientavosi į Vakarų Europą. Beveik visi nepriklausomos Lietuvos chirurgai mokėsi ir

tobulinosi Prancūzijoje, Italijoje, Vokietijoje. Iki 1940 metų Lietuvos chirurgija buvo vakarietiško tipo. Nuo 1940 iki 1991 metų mūsų šalies medicina pertvarkyta pagal sovietinės medicinos modelį — viskas suvalstybinta, pristaigta daugybė chirurgijos skyrių. Chirurgų nuomone, reiktų įsteigti centrus, kuriuose būtų sutelkta geriausia aparatūra, dirbtų daug ir kvalifikuotų medikų. Tokia pagalba būtų efektyvesnė.

„Lietuvos ryto“ klausimą, ar laparoskopinės operacijos (Operacijos neprapjaujant pilvo) artimiausiu metu nenurungs operacijų skalpelio, profesorius atsakė: „Endoskopinė chirurgija — nauja chirurgijos šaka. Pasaulyje laparoskopinės operacijos pradėtos daryti prieš dešimtmetį. Lietuvoje — prieš porą metų. Endoskopinės chirurgijos vystymąsi stabdo medicininės technikos, reikalingos tokioms operacijoms, stygius. Ateitis parodys, kieno bus viršus. Manau, kad skalpelis niekada nebus išstumtas, nes kai kurių operacijų, pavyzdžiui, širdies, kraujagyslių laparoskopais išoperuoti negalima“.

Šiuo metu Lietuvoje dirba 1345 chirurgai. Pas poliklinikose dirbančius chirurgus užfiksuojama apie 5 milijonus apsilankymų per metus. Kasmet mūsų šalies ligoninėse atliekama apie pusantro tūkstančio operacijų. Daugiausia padaroma pilvo operacijų (30 tūkstančių), kraujagyslių — 4 tūkstančiai, širdies — 1,5 tūkstančiai.

Abi dienas vyko medicinos technikos paroda, kurioje suvažiavę medikai galėjo išgauti dirbtinių kvėpavimo aparatų, chirurginių instrumentų, siūlų, tvarslavių.

Moksleiviai ateitininkai talkina Jackson, Michigan, miesto centre vykdomose „Habitat for Humanity“ statybos darbuose.

Nuotr. Rimos Polikaitytės

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$0.00. Foreign countries \$90.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėstį, atžymima, iki kada yra užsimekęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	1/2 metų	3 mėn.
U.S.A.	\$80	\$45	\$25
Kanadoje ir kitur (U.S.A. dol.)	\$90	\$50	\$30
U.S.A. savaitinis (šešt. laida)	\$45	\$30	\$25
Kanadoje ir kitur (šešt. laida)			
U.S.A. dol.) savaitinis	\$50	\$30	\$25

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamas gavus prašymą.

ir buvo padaryta, oficialiai apie tai nepranešus stomatologams. O šildyti trečiąjį aukštą, kai du pirmieji išjungti, nėra jokių techninių galimybių. Elektra išsiųnė todėl, kad „Arkada“ emė šildyti elektriniais šildytuvais, o tam nepritaikyta elektros instaliacija. Taigi ir medikai elektra pasišildyti kabinėtų negali.

Medicina besirūpinantis vice-meras K. Šavinis, įvertindamas konfliktinę situaciją, pasakė, kad „Arkada“ pasiūlydė neteisėtai, nes šildymo atsisakė, nesuderinusi su bendrasavininke.

Stomatologai nelinksmai jūk kauja, jog belieka tikėtis, kad ir „Arkados“ darbuotojams suskaut dantį“.

• 1947 m. rugsėjo 28 d. tuometinis Amerikos prez. Harry Truman kreipėsi į savo krašto gyventojus, prašydamas nevalgyti mėsos antradieniais, nevalgyti kiaušinių ir paukštienos ketvirtadieniais, o kasdien valgyti viena riekelę mažiau duonos, kad būtų galima sutaupyti ir pasiūti maisto badaujančioms Europos gyventojoms.

DR. BIRUTĖ Z. BALČIŪNAS
CHIRURGĖ PODIATRĖ
Carrozza Foot Clinic
3918 W. 63 St.
Chicago, IL
Tel. 312-284-2535
Pirmd., antrd., ketvd.
1 v. p.p.—7 v.v.
Šešt. 9 v.v.—12
Valandos susitarus

Kab. 312-735-4477;
Rez. (708)246-0067; arba (708)246-6581
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR
EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. (708) 422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirmd. 3 v. p.p.—7 v.v. antrd. 12:30-3 v.p.p.
trečd. uždaryta, ketvd. 1-3 v.p.p.
penkt. ir šešt. 9 v.v.—12 v.p.p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago
(312) 778-0909 arba (312) 489-4441
DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
GYDO ODOS AUGLIUS, ŽENIDAS IR
IŠSIPLĖTUSIAS KOJŲ VAIZDAS
KOSMETINĖ CHIRURGIA

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
3315 W. 55th St., Chicago, IL
Tel. (312) 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: (708)552-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 v.v.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. p.p.

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS
gydymas bei chirurgija
5635 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
Tel. 312-585-1955
172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
708-941-2808
Valandos pagal susitarimą
Vakara ir savaitgaliais tel. 708-834-1120

DR. S. LAL
SPECIALYBĖ — VIDAUŠ LIGOS
2454 W. 71st Street
(312) 434-2123
Pirm. 2-7. Antr. ir
ketv. 9-12. Penkt. 2-7

Kab. tel. (312) 585-0348;
Rez. (312) 779-5533
DR. FRANCIS MAŽEIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą: pirm. ir ketv. 12-4
6-9, antr. 12-6, penkt. 10-12, 1-6

Kab. tel. (312) 471-3300
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, IL. 60652

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. (312) 436-7700

IRIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.

Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

Namų (708) 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINĖS LIGOS
CHIRURGIA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. (312) 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
Optometristas (Kaiba lietuviškai)
Tikrina akis, pritaiko akinius
2618 W. 71st St.
Tel. (312) 737-5149
Val. pagal susitarimą

Palos Vision Center, 7152 W. 127th St.
Palos Hgts, Ill. Ketv. val. 3-6 v.v.
Tel. (708) 448-1777

DR. LEONAS LIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS
CHIRURGIA IR GYDYMAS
6132 S. Kedzie
Val.: antr. 2-4 v.p.p. ir ketv. 2-5 v.p.p.
Šešt. pagal susitarimą
Vizitai apmokami Medicare
Kabineto tel. (312) 776-2880
Namų 708-448-5545
Priklauso Holy Cross ir
Palos Community ligoninėms

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D.S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kaibame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (312) 585-7755

ARAS ŽLIŪBA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center
Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville IL 60563
Tel. 708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

Kab. tel. 312-586-3166
Namų 708-381-3772
DR. PETRAS ŽLIŪBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6745 W. 63rd St., Chicago, IL 60638
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. 3-6
Šeštadieniais pagal susitarimą

Mažai tekabėta, bet labai daug

PADARYTA

Žinoma, be kalbų ir jokie darbai nepasidaro, bet blogai, kuomet kalbos tik kalbomis ir tepasilieka. Yra labai daug garsiai išreklamuotų projektų, kurie toliau kalbų dar nėra nuėję. O palyginti mažiau reklamuotas projektas Lietuvai jau suteikė daugelio milijonų dolerių vertės paslaugas. Čia turiu mintyse „Lietuvos vaikų vilties“ komitetą, kuris yra JAV LB-nės Socialinės tarybos padalinys. Manytiau, kad prie dabartinių sąlygų su įvairiais paminklų atstatymais ar statymais būtų galima dar kiek palaukti, o nesveikieji vaikai laukti negali, jiems pagalba yra tučtuojau reikalinga.

Tad čia ir ateina „Lietuvos vaikų viltis“. Tik, žinoma, jos galimybės yra labai ribotos, ir tik maža dalis vaikų, kuriems pagalba reikalinga, gali jos susilaukti. Nors operacijas ir gydymą Shriners ligoninės nemokamai atlieka, tačiau vis tiek kiekvieno vaiko gydymas ir mums gana daug kainuoja. Kadangi vaikus turi lydyti vienas tėvų, tad reikia apmokėti jų keliones nuo Frankfurto iki Čikagos. Gana didelę pasipirtį yra, kad dabar jau Lietuvos oro linijos lėktuvai juos nemokamai atskraidina į Frankfurtą. Teko skaityti, kad ateinančiais metais Lietuvos lėktuvai jau turės skrydžius ir į Čikagą. Jeigu tai įvyks, tai būtų didelis palengvinimas.

To nepaisant, vis tiek vaikų ir motinų išlaikymas gana daug kainuoja. Kadangi vidutiniškai gydymas užtrunka dešimt mėnesių, tad reikia ne tik duoti išlaikymą, bet dažnai ir rūbais aprūpinti. Žinoma, dėl to niekas nedejuoja. Iš Lietuvos yra jau atvykę 34 vaikai sudėtingam gydymui, kokio Lietuvoje negalėtų gauti. Iš jų 24 po atliktų operacijų ir gydymo jau yra sugrįžę į namus. Tokios operacijos yra labai brangios, kainuotų tarp 100,000 ir 500,000 dol., tad galime prileisti, kad imant vidutinę tokių operacijų kainą, Shriners ligoninė suteikė medicininę pagalbą už bent penkis milijonus dolerių. Ir lietuviškos kišenės dėl to visai nepaplonėjo. Bet reikia žinoti, kad kiekviena kišenė turi dugną. Tad ir Shriners ligoninė tik mažai daliai Lietuvos vaikų gali suteikti reikalingą pagalbą.

Mūsų ir Lietuvos daktarų tarpe, kurie rūpinasi operuojamų vaikų atkūrimu, kilo sumanymas, kad, norint didesniai skaičiai vaikų padėti, Lietuvoje reikėtų atlikti bent mažiau komplikuotas operacijas. Tai reikalą gerai apsvarstius ir su Lietuvos atitinkamais pareigūnais susitarus, buvo prieita vieningos nuomonės Vilniuje suorganizuoti specialų operacinį kabinetą. Patalpos buvo paskirtos Santariškėse (Vilniaus priemiestyje) esančioje ligoninėje, kuri priklauso Vilniaus universitetui, o visa kabineto įranga turėjo būti nusiųsta iš Čikagos. Kabinetas suorganizavus, grupę Čikagos daktarų pasižadėjo važiuoti ir vietinius išmokyti, kaip naudoti vakarietišką įrangą. Praėjusios vasaros pradžioje

Birutė Jasaitienė, Socialinės tarybos pirm., ir Jūratė Budrienė, Lietuvos vaikų vilties reikalų vedėja, per savo atostogas ir savo lėšomis vyko į Lietuvą, kad vietoje geriau susipažintų su esama padėtimi. Taip pat turėjo apžiūrėti Santariškėse paskirtas patalpas ir kai kurias reikalus aptarti su universiteto personalu. Kadangi to kabineto įranga ir visi priedai sukasi apie vieno milijono dolerių sumą, manydamos, kad tuo reikalu gal ir aukštesnės valdžios įstaigos būtų susidomėjusios, tada užsuko į Sveikatos ministeriją. Prieponų ministerių nėra lengva prieiti. Pirmiausia reikia praieiti pro sekretores, o jų pareiga prieponų ministrų neprileisti. Tad prisistatiusios ir paaiškinusios savo apsilankymo tikslą, pageladavo pasimatyti su ministru ar jo padėjėju. Belaukdamos užgirdo sekretores kalbant — „Ir vėl amerikėnė atėjo mūsų darbo trukdyti“. O „ponas ministras“, žinoma, joms laiko neturėjo.

Kuomet yra ryžtas, tai darbai ir be ministrų atliekami. Kadangi buvo gautos operacinio kabineto patalpos ir susidariusi grupė amerikiečių gydytojų, pasiryžusių vyksti į Lietuvą, tad reikėjo nedelsiant veikti! Grupę moterų iš Lietuvos vaikų vilties komiteto ėmėsi iniciatyvos, ir per keletą mėnesių tikslas buvo pasiektas. Buvo sukomplektuota operacinio kabineto įranga, kurios vertė yra apie 800,000 dolerių, ir įvairių medicininių reikmenų bei medikamentų už 300,000 dol. Visa ši siunta buvo pasiųsta į Vilnių. Siuntos priėmimą prižiūrėti nuvyko Jūratė Budrienė ir Birutė Augaitienė, o spalio 1 d. išvyko 16 asmenų, amerikiečių medicinos darbuotojų grupė, vadovaujama dr. John Lubnicky, kurioje buvo: chirurgai, anesteziologai, terapijos specialistai ir 5 seselės. Juos lydėjo ir operacinio-ortopedinio kabineto atidaryme dalyvavo: Gražina Liautaud, komiteto pirm., Dana Kaunienė, Alė Kėžėlienė ir Birutė Zalatorienė, kelionių biuro — Travel Advisers, Inc., vadovė, kuri pasirūpino įrangos pervežimu ir vykstančiųjų kelione.

Ortopedinio kabineto atidaryme taip pat dalyvavo 23 vaikai, kurie buvo gydomi Shriners ligoninėje, Čikagoje, ir jų tėvai. Po atidarymo buvo pradėtas darbas, ir per kelias dienas atliktos 36 parodomosios operacijos. Iš pradžių Lietuvos daktarai tik stebėjo, o po kelių dienų ir patys įsijungė. Reikia užakcentuoti, kad visų vykstančiųjų kelionėms nei cento iš visuomeninių fondų nebuvo panaudota. Medicinos personalo kelionę apmokėjo nesiskelbiantis asmuo. Visos lietuvių, kurios toje išvykoje dalyvavo, pačios visas išlaidas pasidengė. O Birutė Zalatorienė visiems išvykos dalyviams „Tauro Pėdos“ restorane surengė priėmimą. Kaip matome, be konferencijų ir nesvarstant „Kartu ar atskirai“, Lietuvai buvo suteikta per 6 milijonų dol. parama ir daugeliui vaikų suteiktas normalus gyvenimas.

Juozas Žygas

JAV LB Švietimo tarybos narės: (iš kairės) Ramunė Kubiliūtė, Jolita Kriaučiūnaitė-Arzbacher, Alicija Brazaitienė ir Vida Brazaitytė. Nuotr. Viktoro Kučo

GRUZIJA — 12-JI NEPRIKLAUSOMŲ VALSTYBIŲ SĄJUNGOS NARĖ

IGNAS MEDZIUKAS

Gruzijos respublika yra Užkaukazės centre ir vakaruose prie Juodosios jūros rytinio pakraščio. Plotas — 26,911 kv. kilometrų. Gyventojų — 5.5 mil. Jų tautinė sudėtis: gruzinų 68.8%, rusų 7.4%, armėnų 9%, osetinų 3.2%, abchaziečių 1.7% ir kitų mažumų. Sovietų Sąjungai subyrant, Gruzija pasiskelbė nepriklausoma valstybe, bet pateko į didelių politinių ir ekonominių sunkumų. Gruzijos prezidentas Eduardas Ševardnadze neseniai pareiškė, kad Gruzija įsijungs į Nepriklausomų valstybių sąjungą ir išvystys artimus ekonominius santykius su Rusija, nepaisant, kad visai neseniai jis su dideliu karteliu kaltino Rusiją, nes ji padėjusi Abchazijos separatistams užimti svarbias pozicijas prie Juodosios jūros.

Po susitikimo su prezidentu B. Jelcinu E. Ševardnadze sakė, jog jis yra įsitikinęs, kad toks žingsnis bus Gruzijai naudingas. Paklaustas apie savo ankstesnį pareiškimą dėl Rusijos paramos abchaziečiams, jis paaiškino, turėjęs galvoje buvusius Baltųjų rūmų šeimininkus. — Rusijos parlamentą, o ne Kremliaus vadovą B. Jelciną. Gruzija dalyvaus būsimame nepriklausomų valstybių susitikime kaip 12-ji šios sąjungos narė.

Tbilisi, Gruzijos sostinėje, toks prezidento pareiškimas sukėlė didelį nepasitenkinimą. „Jeigu aš nebūčiau krikščionis, nusidūdyčiau“, — kalbėjo Tautinės demokratijos partijos pirmininkas Georgi Chanturia spaudos konferencijoje, sušauktoje pasmerkti šį žingsnį. Elektros inžinierius Marab, stovėdamas eilėje prie duonos parduotuvės, sakė: „Ševardnadze neturi kito pasirinkimo, nes jis bus izoliuotas. Tai vienintelis kelias aprūpinti žmones maistu“.

Gruzijos pagalbos komiteto pirmininkas Dzhaba Joseliani, nusistatęs prieš įstojimą į Nepriklausomų valstybių sąjungą, kalbėjo: „Vakarai mums padės, nes jie padeda mums tik žodžiais, todėl mes neturime kitos išeities“.

Daugelis jaučiasi nusivyle. „Gruzija neturi kito pasirinkimo, nes Vakarai mums parduoda, kaip kadaise Chamberlain parduodė Čekoslovakiją“, — pasakė Alex Khaindrova, pensijon išėjęs anglų kalbos lektorius. Chanturia, sovietų laikotar-

pyje buvęs disidentas, o dabar vadovas didžiausios partijos Gruzijos parlamente, su pasiūlykštėjimu pasitraukė iš sudaryto krašto pagalbos komiteto. Irena Larishvili, irgi buvusi disidentė, priklausanti Tautiniams demokratams, pasitraukė iš ministro pirmininko pavaduotojos pareigų, sakydama: „Yra amoralu prisijungti prie nepriklausomų valstybių sąjungos po to, kai buvo išlieta tiek daug kraujo, kovojant dėl Gruzijos nepriklausomybės“.

Gruzinai yra įsitikinę, kad Rusijos krašto gynybos ministerija padėjo separatistams Abchazijoje ir Pietų Osetijoje, kad sugrąžintų Rusijos įtaką Gruzijoje.

Spaudos konferencijoje, jausdamasis neįtikėtinai, E. Ševardnadze atsipaštydamas aiškino: „Nepriklausomų valstybių sąjunga nėra valstybė... Tai ne Sovietų Sąjunga... Mes turėsime iš to ekonominės naudos“. Ševardnadze taip pat kalbėjo, kad Rusijos, Armenijos, Azerų ir Gruzijos kariniai daliniai bus išdėstyti prie geležinkelio šalies vakaruose, kad apsaugotų transporto ryšius su Juodąja jūra ir Pietų Rusija. Jungtinis komitetas jau pradėjo pasitarimus Maskvoje.

Tokia padėtis iškėlė Nepriklausomų valstybių karinius dalinius į Gruzijos pilietinį

karą, nes geležinkeliai eina per Abchaziją, kuri yra separatistų ir jų rėmėjų rusų žinioje, o Vakarų Gruzija yra kontroliuojama pašalinto prezidento Zviada Gamsakhurdia šalininkų.

Tokioms aplinkybėms susidėjus, E. Ševardnadze patyrė skaudžią pamoką, nes jam buvo lengviau kaip sovietų užsienio reikalų ministrai derėtis dėl atominio nusiginklavimo su JAV, negu dabar, vadovaujant savo šaliai, rūpintis jos likimu. Gruzijos prezidentas nepajėgia įveikti krašte susidariusios kritiškos padėties. Jis net grąsino atsistatydinsias.

Dar rašalui nespėjus nudžiūti pasirašius sutartį su Abchazijos separatistų atstovais, kraštas patyrė kitą ginkluotą sukilimą — šį kartą šalies vakaruose. Zviada Gamsakhurdia, būdamas pabėgėlis kaimyninėje Čekėnų respublikoje, pasinaudojo Gruzijos sunkia padėtimi.

Jo šalininkai pradėjo puolimą, užimdami geležinkelio ruožą, kuris yra svarbus Gruzijai ir kaimyninei Armenijai. Gamsakhurdijos šalininkai yra gerai apsiginklavę. Ševardnadze prisipažino, kad jis nesukontroliuoja Gruzijos karinių jėgų, sudarytų iš įvairių miliejos vienetų.

Šalyje išigalėjo kriminalinės organizacijos, kurios kontroliuoja maisto ir skysto kuro pristatymą. Ekonomija yra labai

JELČINAS ŠAUKIASI AMERIKOS PAGALBOS

VYTAUTAS ŠEŠTOKAS

Neseniai Amerikos valstybės sekretorius Warren Christopher lankėsi Rusijoje. Šios kelionės pagrindinis tikslas buvo paremti Jelciną, kad jis galėtų išlaikyti valdžią savo rankose. Tačiau ta proga Jelcinas paprašė Amerikos paramos rusų tautybės gyventojams Baltijos valstybėse.

Šiuo atveju Lietuva yra laimingesnė. Rusijos kariuomenei apleidus jos teritoriją, rusų tautybės gyventojai nesukelia didelių problemų dėl jų riboto skaičiaus.

Kodėl į Lietuvą buvo privežta mažiausiai rusų ir kieno tai

blogoje padėtyje. Nors E. Ševardnadze užsienyje turi gerą vardą, bet Gruzija užsienio investicijų nesulaukia, nes neišduoda, kokia bus krašto ateitis.

Maskva uoliai stebi savo buvusią respubliką, priklausiusią Sovietų sąjungai, o dabar atsiskyrusią prie bedugnės krašto. Priversti pakviesti Rusijos armija, kad ji palaikytų tvarką pietų Osetijoje, gruzinai turėjo priimti Kremliaus sąlygas, sprendžiant Abchazijos ginčą. Ar jie nebus priversti vėl kreiptis į buvusį globėją, prašant padėti įveikti Gamsakhurdijos sukilimą? Tai ir bus įrodymas, kad Rusija atgauna pozicijas savo turėtos imperijos ribose.

buvo nuopelnas mūsų politikai ir istorikai turi įvairių nuomonių.

Amerika išreiškė baimę, kad rusų tautybės gyventojai Baltijos kraštuose gali sukelti pavojų Rusijos kariuomenei grįžti atgal į Lietuvą. Bet šiuo metu didesnė ir galima problema yra Latvijoje. Iš bendro Latvijos gyventojų skaičiaus 2,6 milijonų, rusų yra 870,000, kas sudaro truputį daugiau negu trečdali visų gyventojų.

Latvijos vyriausybė daugeliui jų atisako suteikti pilietybę, nes rusai Latvijoje atsirado su 1940 metų Stalino okupacija.

Daug vandens ant malūno rato užpylė Rusijos nacionalistai, prašydami Jelcino, kad jiems padėtų. Čia daugiausia pasireiškė Maskvos ir Petrapilio nacionalistų grupės. Jie reikalauja Jelcino veikimo. Priešingu atveju grąsina pradėti karą, panašų į Gruzijos su Tadžikistanu.

Ši kontroversija davė progos Rusijos Gynybos ministrai Pavel S. Gračev pareikšti, kad Rusijos kariuomenės iš Latvijos išvedimas bus atidėtas.

W. Christopher nepasiūlė Amerikos derybų, bet žadėjo pasiųsti Amerikos diplomata vadovauti tarptautinei delegacijai į Lietuvą.

Šios delegacijos tikslas yra patikrinti Latvijos pilietybės įstatymą, kuris nepažeistų tarptautinių įstatymų ir mažumų teisių.

Buvusio Sovietų Sąjunga vienu metu Baltijos valstybėse turėjo 100,000 kariuomenės.

Rusijos kariuomenei apleidus Lietuvą, Latvijoje paliko 17,000, o Estijoje apie 3,500 kareivių. Didžiausias kariuomenės skaičius paliko Latvijoje, kurioje yra įsikūrusi dalis Rusijos laivyno.

Esamą padėtį komplikuoja Latvijoje esančios svarbių karinių įrengimų buveinės. Rusija nenori atsakyti radaro bazės Skrundoje, kuri tarnauja Maskvos gynybos sistemai prieš atomines raketas.

Amerika jau dabar tyliai priitaria Rusijai ir prašo Latvijos vyriausybę leisti šią bazę atiteityje palikti Rusijos dispozicijoje. Netolima ateitis parodys, kokia linkme ši situacija išsivystys.

Svarbiausias visų mūsų noras yra, kad Rusijos kariuomenė negrįžtų į Lietuvą.

Priėmimo ambasadoje metu (iš kairės): Edvardas Bačanskas, Stanlyje Balzekas, ambasadoriaus padėjėjas Viktoras Nakas, amb. padėjėja Danutė Nourse, amb. Stasys Lazoraitis, Ramunė Dainorienė ir Asta Astrauskienė.

Nuotr. Žilvino Samsono

KAZYS BIZAUSKAS: LIETUVOS ATSTOVAS JAV

PRANAS ZUNDĖ

35

Taip reikalai atrodė 1925 m. birželio mėnesį. Netrukus po to įvyko svarūs pasikeitimai Lietuvos vyriausybėje. 1925 m. rugpjūčio 19 d. V. Petruolio ministrų kabinetas, kuriame V. Petruolis buvo taip pat ir finansų ministras, atsistatydino ir rugpjūčio 25 d. L. Bistras sudarė naują. Jame užsienio reikalų ministru vietoje V. Čarnecko tapo kun. M. Reiny, o finansų ministru — P. Karvelis. Paskolos reikalas buvo aktualus ir naujam Lietuvos vyriausybei. Atsirado ir naujas kandidatas tokiai paskolai sukelti „Foundation“ bendrovė, su kuria K. Bizauskas dar 1924 m. buvo užmezgęs ryšį, bet kuri tuomet neparodė tam intereso. Atsakydamas į ministro P. Karvelio užklausimą apie tą bendrovę, K. Bizauskas jam rašė:

Kiek teko sužinoti, Foundation Co. turi labai gerą vardą ir skaitosi viena rimčiausių konstrukcijos firmų Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

Apie jos finansinę padėtį galėsite spręsti iš pridėdamo konfidencialaus pranešimo, gauto per Irving Bank — Columbia Trust Co. Tas bankas neturi ryšių su Foundation Co.

Pas kitas pasiuntinybes nesu teiravęs. Speju, kad tas teiravimasis ne daug ko padėtų, nes pav. sutarčių nuorašus vargu ar pasiektų mums gauti.

Prieš šios progos turėti pasakyti, kad Amerikoje vyriausybė pati darbų nekuomet neatlieka. Ji paveda tati atlikti privatiems firmoms. Ilgametė praktika parodė, kad tati sveikiausia valstybei ir naudingiausia atliekamam darbiui. Vyriausybė paveda darbus

privatinei firmai, kuri ir dirba vyriausybės priežiūroje. Rimta privati firma, kuriai rūpi savo ateitis ir vardas, pasistengs visuomet atlikti darbą kuogeriausia, nes kitaip ateity darbu negautų. Už darbų atlikimą firma gauna praktikos nustatytą atlyginimą, rodos, nemažiau 10% visų atliktamų darbų sumos. Rimtos, ne spekuliacijos, firmos tuo atlyginimu pilnai tenkinosi. Foundation Co. yra atlikusi ne vieną darbą ir Amerikos vyriausybei.

Tad dėl Foundation Co. rimtumo ir sugebėjimo negali būti ne mažiausios abejonės.

Jau savo ankstesnyse pranešimuose buvau išskėlęs vieną faktą, prie kurio noriu grįžti ir dabar. Foundation Co. yra konstrukcijos firma. Ji gali tarpininkauti užsienio kreditams gauti įvairiems statybos darbams. Realizuoti paskolą gyvais pinigais vargu ar jai pasiseks, gal tik kokią nežymią dalį.

Sekdamas lietuvių spaudą, speju, kad Tamistos, p. Ministeri, tikslas yra gauti paskolą grynais pinigais, kad palengvinti kreditų problemą Lietuvoje. Manau, kad Foundation Co. tuo reikalu ne ką Tamistai tepadės. Vargu ar ji apsiimtų (ir ar pajėgtų) sukelti paskolą gyvais pinigais — jos objektas ir priemonės kitokios.

Antra vertus, Foundation Co. dalyvavimas mūsų krašto rekonstrukcijos darbe turi didelės ir politinės reikšmės — tai pakeltų mūsų kraštą užsienio akyse ir parodytų, kad svetimi kaptalistai Lietuvai neturėtų vengti. Tad su Foundation Co. apsimokėtų padaryti ryšių.

Ilustruojant savo mintį mažu pavyzdžiu, taip išrodytų (skaitlinės paimtos pripuolamai):

a) Foundation Co. turėtų, pav., gauti mums paskolą 10 milijonų dolerių. Iš tos sumos 2 milijonus gyvais pinigais, likusius 8 konstrukcijos darbiui, kurio atlikimą reikėtų pavesti Foundation Co.

b) Be šios paskolos reikėtų stengtis gauti kitą mažesnę paskolą grynais pinigais, kuri eitų mūsų

kredito pastiprinimui, tai yra Lietuvos Bankui ir Žemės Bankui. Tąją paskolą reikėtų daryti ir per Lismaną, su kuriuo dar reikals nenutrauktas“.

Kiek vėliau savo pranešime naujam užsienio reikalų ministrai kun. prof. M. Reiniui K. Bizauskas, pateikdamas kaip ir apžvalgą paskolos reikalą dėtų pastangų bei jų vertinimą, dėsto:

„I. Man jau tenka susidurti su paskolos Lietuvai klausimu kuone du metu. Turėjau priėti išvados, kad pas mus jaučiamas su tuo dalyku metymasis iš vieno sumanymo prie kito, iš vieno pasiūlymo prie kito. Kiekvienam turi būti aišku, kad paskolos klausimas yra vienas subtilingiausių, kad jo įvykdymas yra labai sunkus. Kuom tą metymąsi aiškinti, nežinau: ar bendro plano neturėjimu, ar Amerikos finansinės rinkos nepažinėjimu, ar vykdymo metodų nežinojimu, ar kuokitu — nesiimu spręsti.“

Kiek suprantu situaciją, mums reikia paskolos, pirma, mūsų centralinėms finansinėms įstaigoms (Lietuvos Bankui ir Žemės Bankui) pastiprinti ir, antra, Lietuvos atstatymo darbams.

Kiek žinau Amerikos finansinę rinką, pirmam tikslui mums nepalyginamai sunkiau būtų gauti pinigų, tuo tarpu kaip konstrukcijos ir atstatymo darbas lengviau.

Tai pirmas dalykas, kurį reikia turėti omeny.

Toliau, jei mes suprantame konstrukcijos darbus ta prasme, kad mes patys juos dirbsime, tai paskolą klausimas ir tam tikslui pasunkėtų, jei gi konstrukcijos darbus sutiktume pavesti užsienio firmai, tai toji firma savo vardu ir savo ryšiais be abejo palengvintų paskolą gauti.

Tokia tai yra, jei taip galima būtų pasakyti, teoretinė situacija su mūsų paskola.

(Bus daugiau)

„YRA DAR DAUG IDEALISTIŠKAI NUSITEIKUSIO JAUNIMO“

Pokalbis su vyskupu Paulium Baltakiu, OFM

P. PALYS

Praejusią vasarą šv. Tėvui lankantis Lietuvoje, ji ten sutikti ir būti tokio svarbaus, galbūt vienintelio, įvykio liudininkais į Lietuvą buvo nuvykę nemažai lietuvių, gyvenančių užsienyje. Jų tarpe buvo ir mūsų išeivijos lietuviams skirtas vyskupas Paulius Baltakis, OFM. Palaukęs, kol iš Lietuvos grįžęs vyskupas bus jau spėjęs pailsėti, apsilankiau jo būstinėje, pranciškonų vienuolyne, Broklyne, NY, ir pakviečiau atsakyti į keletą užklausimų. Vyskupas maloniai sutiko.

— Sakykite, kokią išliekančią reikšmę ir poveikį šv. Tėvo vizitas Lietuvoje turės jos gyventojams, o ypač jaunimui?

— Daugelis, galbūt pirmą kartą savo gyvenime turėjo progą, TV pagalba, iš arti sekti šv. Mišių eigą, krikšto ir sutvirtinimo sakramentų apeigas ir iš paties šv. Petro Vietininko lūpų išgirsti evangelijos žodžius. Šv. Tėvo nuosirdumas, išplaukiantis iš jo gyvo tikėjimo ir pagarbos žmogui, tikriausiai bus palietęs daugumos, o ypač jaunimo, išgyvenančio dvasinę tuštumą, iškandžio gyvenimo prasmės, širdis. Šv. Tėvo apsilankymo reikšmę labai gražiai išreiškė Lietuvoje leidžiamas laikraštis „Apžvalga“ Nr. 36: „Lietuva daugiau nebebus tokia, kokia buvo iki 1993-ųjų metų rugsėjo 4-sios!“

— Ar Lietuva buvo tinkama pasirodusi sutikti ir priimti garbingą svečią?

— Prieš išvykstant į Lietuvą, teko dalyvauti šv. Tėvo susitikime su pasaulio jaunimu Denveryje, CO, rugpjūčio 12-15 d. Šiam susitikimui amerikiečiai ruošėsi porą metų. Lietuva pasirodė turėjusi mažiau kaip vienus metus. Tačiau šv. Tėvas sutiko ir priėmė tikrai neblogiau, kaip ir Denveryje. Bažnytinė vadovybė koncentravosi į dvasinį tautos paruošimą, o civilinė valdžia nepagailėjo pinigų ir dėjo pastangas, kad svečias, kuris tiek daug Lietuvai nuosirdumo rodo, būtų deramai priimtas. Mus visus stebino glaudus Bažnyčios ir valdžios bendradarbiavimas, beveik laikrodžio tikslumu pravedęs visas numatytas programas. Didelės pagarbos ir padėkos užsitarnavo popiežiui priimti komiteto pirmininkas arkiv. Audrys J. Bačkis ir gen. sekretorius diakonas Gintaras Grušas.

— Teko iš spaudos patirti, jog susitikimuose su šv. Tėvu dalyvavo mažiau žmonių negu buvo tikėtasi. Kokia būtų to priežastis?

— Turint galvoje ekonominius

trūkumus, susisiekimo galimybes, nepalankų, gan šaltą ir lietingą orą, skleistą baimę, kad nebus nė kur apstoti, nei galimybės iš arčiau šv. Tėvą pamatyti, žmonių buvo labai daug. Vingio parkas Vilniuje, Kauno Santaka ir sporto stadione, buvo visai užpildyti. Vienintelė vieta, kur galėjo būti daugiau, tai Kryžių kalnas. Ten buvo pasirodžiusi priimti per 500,000, o dalyvavo tik apie 200-300,000 žmonių. Atsižvelgiant į aplinkybes, tikėtis daugiau būtų visiškai nerealu.

O žmonių susidomėjimu irgi negalima skustis: visos gatvės, kuriomis šv. Tėvas važiuojo, buvo perpildytos, TV transliuojamas pamaldas stebėjo ne tik tikintieji, bet ir save laiką nepraktikuojantiesiems.

— Lietuvoje, o ir išeivijoje, girdėjome balsų, kad dėl ten esančių ekonominių nepatikimų šv. Tėvo vizitas buvęs per ankstyvas. Ar tie balsai turi pagrindo?

— Šv. Tėvas norą aplankyti, kaip kad jis yra pasakęs: „jam taip brangi lietuvių tauta“, išreiškė jau minint šv. Kazimiero 500 metų jubiliejų, o popiežiaus sutikimo komitetą pakartotinai prašė, kad būtų susilaukta nuo didesnių išlaidų. Šv. Tėvas buvo puikiai susipažinęs su faktine Lietuvos padėtimi ir gerai žinojo, kad tauta šiuo sunkiu religinio, dorinio, socialinio ir ekonominio atsilaukimo metu reikalinga moralinės paramos.

— Nepaslapstis, jog per pusę šimto metų bedieviškas ateizmas padarė didelę žalą. To nepaisant, sakoma, jog bažnyčiose lankytojų netrūksta. Ar tai nuosirdžiai daroma, ar tik iš „patriotizmo“?

— Ateistinis auklėjimas ir genocidinė okupacija labai sužalojo tautos sielą. Reikės dviejų-trijų generacijų iki Lietuvai vėl bus galima vadinti „šventa“. Miestų bažnyčiose tikinčiųjų gan daug, tačiau bažnytkaimiuose labai mažai. Tas priklauso nuo buvusių, ar ir esamų, klebonų. Apskritai tik 15% Lietuvos katalikų reguliariai dalyvauja pamaldose. Del „patriotizmo“ gal nemažai intelektualios ir jaunimo lankė bažnyčią atgimimo metais, bet ne dabar. Šiuo metu dalis lankytojų nelabai suvokia, ką reiškia dalyvauti šv. Mišiose. Kad ateitų į pamaldas vien tik dėl „patriotizmo“ — tokių yra nedaug.

— Kokį susidomėjimą religija rodo jaunimas?

— Didžioji jaunimo dalis, ypač 15-25 metų, religiją per daug nesidomi. Visi turbūt išgyvena

Šv. Tėvą Vilniaus aerodrome pasitinkant (š.m. rugsėjo 4 d.). Iš kairės: kard. Sodano, popiežius Jonas Paulius II, vysk. J. Žemaitis, MIC, vysk. J. Matulaitis, vysk. P. A. Baltakis, OFM.

dvasinę tuštumą. Dauguma neturi supratimo, kuo ir kaip ją užpildyti. Vienus pasigauna įvairios sektos, neišskiriant ir satanizmo. Kiti šią tuštumą užpildyti bando parnografija, seksu, narkotikais. Tačiau yra gan daug nepaprastai gražaus, idealistiškai nusiteikusių jaunimo, besiruošiančio prasmingam gyvenimui atsikuriantiose katalikiškose mokyklose, ateitininkų bei skautų organizacijose.

— Kadangi Jūs „vyskupija“ labai plati, ar nepavargtate nuolat po ją beskrajojdamas?

— Mano „vyskupija“ tikrai didelė. Labai prasiplėtė suirus komunistiniam lageriui. Jau aplankiau Vengrijos lietuvių, o ateinančią vasarą arkiv. T. Kondrasevičiaus esu pakviestas aplankyti Maskvos, St. Peterburgo ir Karaliaučiaus srities lietuvių bendruomenes. Pastoracinis lankymas nėra atostogos, bet per devynis metus nuolatines keliones taip manys įsipilietino, kad jeigu dvi ar tris savaites tenka praleisti namuose — atrodo, kad kažko trūksta.

Atsisveikindamas, dėkojau vysk. Pauliui Baltakiui, OFM už šį pasikalbėjimą ir linkėjau geros sveikatos bei ištvėrmės Jo ganytojiškose kelionėse.

VIENUOLIJOS JUBILIEJUS MARIJAMPOLĖJE

Spalio 16 d. Marijampolėje buvo paminėta Nekaltai Pragan daug nepaprastai gražaus, idealistiškai nusiteikusių jaunimo, besiruošiančio prasmingam gyvenimui atsikuriantiose katalikiškose mokyklose, ateitininkų bei skautų organizacijose.

Vargdienių seserų vienuoliją įkūrė arkivyskupas Jurgis Matulaitis (tuomet dar kunigas), 1918 m. spalio 15 d. pasirašydamas konstituciją. Tų pačių metų spalio-lapkričio mėn. keturios seserys davė įžadus, o dar penkios buvo priimtos naujokėmis.

Vienuolijos vyriausioji vadovė šiuo metu yra Albina Pajarskaitė, kuri taip pat yra Lietuvos Caritas generalinė sekretorė. Vienuolijai dabar priklauso 130 seserų vargdienių — dauguma jų gyvena ir dirba Lietuvoje.

Jubiliejaus proga Vilniaus vyskupijos vysk. Juozas Žemaitis aukojo Mišias Marijampolės mazojoje bazilikoje, vėliau Dramos teatro salėje vyko minėjimas. Ses. Ona Mikailaitė iš JAV aptarė svarbiausius šių dienų uždavinius: jaunimo auklėjimą ir švietimą, kateki-

zaciją, socialinę veiklą, moralinį vargstančių žmonių palaikymą, bendradarbiavimą su Katalikų Bažnyčia ir seselių šventumo ugdymą. Kalbėjo ir ses. Albina Pajarskaitė. Šventės proga išleistas jubiliejinis leidinys.

GAVO NEMAŽĄ PASKOLĄ

Europos bendrijos bankai paskyrė 4 ml. Lietuvos mažoms ir vidutinėms įmonėms. Šios paskolos bus iki 100,000 Vokietijos markių, ir tik gamyba besiverčiančioms įmonėms, pageidautina provincijoje. Trečdalis pinigų teko Akciniam inovacijų bankui, kuris suteikė pirmąją paskolą — 100,000. Vokietijos markių — Anykščių akcinei bendrovei „Modus“, jau septintus metus gaminančiai minkštus ir įstaigų baldus. Paskola suteikta trejiems metams su 12 proc. metinių palūkanų. Anykščių bendrovės užsakovai — viešbutis „Villon“, garsaus krepšininko Šarūno Marčiulionio fondas. Bendrovė už paskolą ketina įsigyti naujų įrengimų, kurie padidintų darbo našumą 8 proc., taip pat sukurti naujų darbo vietų. Grynų pinigų bendrovė negaus — su firmomis, iš kurių „Modus“ pirkė įrenginius, atsiskaitys bankas.

CLASSIFIED GUIDE

MISCELLANEOUS

Norū pirkti akordeoną ir armoniką (concertina). Kreiptis 706-755-6444

10%—20%—30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas mus.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. — (708) 424-8854
(312) 581-8854

ELEKTROS. [VEDIMAI — PATAISYMAI]
Turiu Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
312-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

Atiduodamas jaunas, gražus „pomorian“ veislės šunukas (gerus namus. Jis geras namų sargas ir myli vaikus. Skambinti: 706-856-6599 (Cicero).

TAISOME
SKALBIMO IR DŽIOVINIMO MAŠINAS, ŠALDYTUVUS, ŠILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VENTILUOJIMUS.
H. Deckys
Tel. 585-6624

HELL IN ICE Onutė Garbštienė

A diary (much like that of Ann Frank), which begins in 1941 when a group of Lithuanians were loaded in cattle cars and dispatched to the wastelands of Siberia. This diary is a record of a woman — a people's nation, ravaged by a vicious occupying force, but resisting and surviving.

Translated by Raimonda K. Bartuska. 256 pages, hard cover. Published in Vilnius 1992. Book price \$13.00. Shipping and handling in USA \$2.00. Canada — \$3.00. Illinois residents add \$1.14 for sales tax. Send orders to: **Draugas, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629-5589.**

DANUTĖ BRAZYTĖ BINDOKIENĖ

Lietuvių Papročiai ir Tradicijos Išeivijoje Lithuanian Customs and Traditions

Antroji laida/Second Edition

Autorė jau knygos pratarmėje rašo: „kad knyga bus naudinga tiems, kuriems ji skiriama: lietuviams išeiviams, tebeinantiems lietuviškumo keliu, nuolat kreipiantiems akis ir mintis į savo kilmės kraštą — Lietuvą“.

Pirmoji laida išleista 1989 metais turėjo labai didelį pasisekimą ne tik lietuvių, bet ir amerikiečių tarpe ir buvo išparduota per trumpą laiką.

Antrąją laidą išleido taip pat Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, Chicago, IL 1993 m. Knyga kietais viršeliais, 362 psl. iliustruota. Lietuvių ir anglų kalba. Kaina 15 dol. Užsakant paštu, pašto persiuntimo išlaidom pridėdama: JAV — 2.50 dol., į Kanadą, 3 dol. į kitus kraštus 3.50 dol. Illinois valstijos gyventojai dar pridėda 1.31 dol. valstijos mokesčių. Užsakymus siųsti: **Draugas, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.**

THE BALTIC STATES YEARS OF DEPENDENCE

1940 - 1980

by **ROMUALDAS J. MISIUNAS** and **REIN TAAGEPERA**

Chapter I. Introduction: Historical background. Chapter II — The war years: 1940 - 1945. Chapter III — Postwar Stalinism: 1945 - 1953. Chapter IV — The re-emergence or National Cultures: 1954 - 1968. Chapter V — Centralization and Westernization: 1968 - 1980. Chapter VI — The outlook for the 1980's. University of California Press, Berkeley, Los Angeles, CA. 1983. Printed in Great Britain. 334 pages, hard cover. Knygos kaina 40 dol. Illinois gyventojams Tax 3.50 dol. Persiuntimo išlaidos: USA — 3.50 dol., Canada — 5.00 dol.

City Center GT-International

PLB IR LIETUVOS KULTŪROS MINISTERIJOS PAVEDIMU OFICIALI KELIONIŲ AGENTŪRA TVARKYTI IR KOORDINUOTI KELIONES Į 1994 DAINŲ ŠVENTĘ LIETUVOJE.

Kviečiame **VISUS** pasinaudoti SPECIALIAI NUPIGINTOMIS LĖKTUVŲ BILIETŲ KAINOMIS Į DAINŲ ŠVENTĘ!

SIŪLOME:

Septynių (7), dešimties (10) ir keturiolikos (14) dienų maršrutus po Lietuvą. Keturiolikos (14) ir septyniolikos (17) dienų maršrutai po Pabaltijį. Pavienius ir grupinius maršrutus pagal jūsų pageidavimus. Viešbučių rezervacijos. Platapus pasirinkimo transportas: keleiviniai automobiliai — Cadillac Seville, Cadillac El Dorado, Audi, Ford T-Bird, mini-autobusai (vans) Ford Aerostars, Toyota, Dodge ir Mercedes — Benz autobusus.

Visos mūsų raštinės Lietuvoje yra pasirošę suteikti jums įvairias turizmo paslaugas. Reikalui esant, galite kreiptis: **VILNIUJE, KAUNE, KLAIPĖDOJE, ŠIAULIUOSE IR PANEVĖŽYJE.**

Lietuvos Kultūros ministerijos pavedimu, **geriausi bilietai į visus 1994 DAINŲ ŠVENTĖS renginius bus platinami sausio mėnesį tik per mūsų agentūrą.**

Atstovaujame visas akredituotas pasaulio oro linijas. Jums pageidaujant, galime išrašyti lėktuvo bilietus mūsų raštinėje Vilniuje. Apmokėjimas gali būti Amerikoje, arba Lietuvoje. Garantuojame žemiausias kainas ir užtikrintą patarnavimą.

Visais kelionių reikalais — bilietais, atostogomis po visą pasaulį, kelionėmis laivu, traukiniu, lėktuvu — kviečiame kreiptis į mus ir mes maloniai ir profesionaliai aptarnausime visose mūsų raštinėse.

G. T. INTERNATIONAL, INC.
9525 SOUTH 79TH AVENUE
HICKORY HILLS, ILLINOIS
60457

TELEFONAI: (708) 430-7272
TELEFAX: (708) 430-5783

City Center GT-International
GEDIMINO PROSPEKTAS NR. 37
VILNIUS, LIETUVA

TELEFONAI: (370) 2-223-147
2-223-154
TELEFAX (370) 2-223-149

SUTEIKITE DŽIAUGSMO GIMINĖMS LIETUVOJE

☒ AIR CARGO

☒ SIUNTINIAI LAIVU

☒ DOLERIŲ PERSIUNTIMAS

SIUNTINIAI PRISTATOMI BE MUITŲ

atlanta IE, Inc.

2719 West 71st Street, Chicago, IL, 60629
tel. (312) 434-2121 ; 1-800-775-SEND

LAIŠKAI

ARGI VISI TOLSTAME?

Nemanau. Ne visi išeivijos lietuviai tolsta nuo Lietuvos. Tai tik atskirų asmenų, jų pačių neatsakinga gražbylyste susikurta „privilegija“. Nenudžiūvusios šakos neatsiskiria nuo kamieno, jei jų audringi vėjai nenulaužia. Pasitaiko žmonių, jog jie patys atsiskiria nuo tautos kamieno. Reikia vengti bendrinimo visiems, nes iš tikro taip nėra. Pasiskaitymuose pasijuntant įjungtu (rašiniuose dažnai pabrėžiama visi) ir tolstamumą nuo savo tautos, iškyla nepatogus jausmas: nemanau tolstaš nuo ko neįmanoma atsiskirti, jei aš pats nepasitraukiu.

Dar skaudžiau, kai tie šmaikštūs stiliaus, neva visus liečiantieji rašiniai, vien juodai telpalvindami Lietuvą, — ne tik nuvilnia tėvynėje nuosaikiuosius, bet užgauna ir atsakingus darbininkus.

Pvz., balsai iš ten: L. Podbeckienės laiškas iš Vilniaus „Argi visi lietuviai tokie blogi?“, „Draugo“ spalio 19 d.; D. Martinitienės iš Garliavos „Gal ir neprasipulsi“, „Gimtojo krašto“, Nr. 42, spalio 21-27 d.

Ne visi tolsta; ne visi nuopelnus skaičiuoja.

Antanas Valiuškis

KODĖL 120 DOLERIŲ?

Su dideliu džiaugsmu pasitikome Lietuvos šokių kolektyvą „Vėtrungė“ IX išeivijos lietuvių tautinių šokių šventėje 1992 m. liepos 5 d. Čikagoje. Pirmą kartą tokiam renginyje dalyvavo laisvosios Lietuvos šokėjai. Išeivijos jaunimas nuosirdžiai „Vėtrungės“ jaunimą priėmė, globojo. „Vėtrungės“ šokėjai, išvažiudami namo, kvietė išeivijos lietuvičius aplankyti Lietuvą.

Atsirado proga išeivijos jaunimui vykti į ateinančių metų ruošiamą Pasaulio lietuvių dainų šventę, vykstančią liepos mėnesį. Sukruto Amerikos žemyno jaunimas ir noriai sutiko dalyvauti tokioje nepaprastoje šventėje — pirmą kartą vykstančioje laisvojoje Lietuvoje.

Jaunimo tautinių ansamblių vadovai gavo informacinius laiškus vasaros metu iš Pasaulio lietuvių Bendruomenės, kad visi šokėjai ir choristai, važiujantys į Pasaulio lietuvių dainų šventę, turi susimokėti negrąžinamą 120 dolerių registracijos mokestį iki š.m. spalio 31 d. Toliau laiške buvo aiškina, kad surinktieji pinigai bus naudojami šventės dalyvių išlaikymo bei transporto išlaidoms ir kt.

Ir štai, gavę š.m. spalio 21-27 d. „Gimtąjį kraštą“ (nr. 42), skaitome J. Kuckailio pokalbį su Lietuvos kultūros ir švietimo ministru Dainiumi Trinkūnu („Rinksis pasaulio lietuviai“). Dainų šventės komisijos pirmininkas D. Trinkūnas, paklaustas, kas laukia užsienio lietuvių, atsako: „Jie kelione apsimoka patys, o jų išlaikymas Lietuvoje: maitinimas, apgyvendinimas, kelionių po kraštą išlaidos jau bus mūsų rūpestis. Bet, kiek teko girdėti, jie ketina šiek tiek prisidėti“.

Mums, studentams ir jaunimui, nesuprantama, kodėl mūsų neregistruoja dainų šventei, jeigu nesumokame 120 dolerių „duoklę“. Mes turime susimokėti už kelionių bilietus, vizą ir kitas išlaidas. Mes suprantame sunkią Lietuvos būklę ir noriai prisidėsime auka, bet ne tokia aukšta kaina! Be to, dalis jaunimo apsisistos pas gimines ir bus jų globojami.

Būdami lit. mokyklose, mes

buvome tėvų žemės laisvės šaukkliai. Mes beldėmės į Baltųjų rūmų duris laiškais Kongreso atstovams, senatoriams ir prezidentui; mes rengėme ir dalyvavome demonstracijose; skaudžiai išgyvenome kartu su pavergtą Lietuvą sausio 13-ją ir dalyvavome žuvusiųjų už Lietuvos laisvę pagerbimuose; gavome įkvėpimo iš atsilankiusių Sibiro kankinių; nelikome abejingi kiekvienam Lietuvos laisvės šauksmui.

Beveik visi norime vyksti į tėvų žemę pirmą kartą. Neatstumdami mūsų — juk esame nedaloma tautos dalis! Leiskite mums skaityti Lietuvos meilės knygą, esame to verti. Leiskite išgyventi džiaugsmo akimirkas Pasaulio lietuvių dainų šventėje su broliais ir sesėmis po Lietuvos dangum.

Vida Brazaitytė
Visų grandiečių vardu
Oak Lawn, IL

„DRAUGAS“ IR LIETUVA

Dabartiniu metu Lietuvoje susidarė spaudos ir kitų masinės informacijos priemonių situacija yra itin nepalanki Lietuvos žmonių politinių nuostatų, vakarietiškos gyvensenos, demokratijos vertybių perėmimui.

Lietuvos spauda: nėra pakankamai informatyvi, pateikia labai mažai žinių, faktų, skaičių, kitokios informacinės medžiagos, žinios atrinkinamos pagal leidėjų užgaidas ar klaidingai suprastą naujumą;

komentaras visuomet yra per ilgi, pernelyg ideologizuoti, rašomi ne profesionaliai, komentuojantys ne faktus, o veikiau spaudos leidėjų pažiūrą į juos; spaudoje stinga žinių iš Lietuvos gyvenimo, beveik neatpažindami įvykių, vykstančių ne Vilniuje;

tarptautinis gyvenimas atspindimas fragmentiškai, neobjektyviai, tebesinaudojama dažniausiai tik Rusijos naujienų agentūrų žiniomis; praktiškai nepateikiama jokių žinių iš išeivijos gyvenimo ir tuo silpninamas viso pasaulio lietuviškos bendruomenės gyvybingumas;

ekonominis gyvenimas atspindimas neobjektyviai, neinformatyviai, sąmoningai teikiamos preferencijos „saviems“ ekonominės politikos ideologams; kultūriniam, sportiniam gyvenimui skiriamas labai menkas dėmesys, stokoja skaičių, faktų ir elementarios informacijos apie kultūrinius ir sportinius renginius;

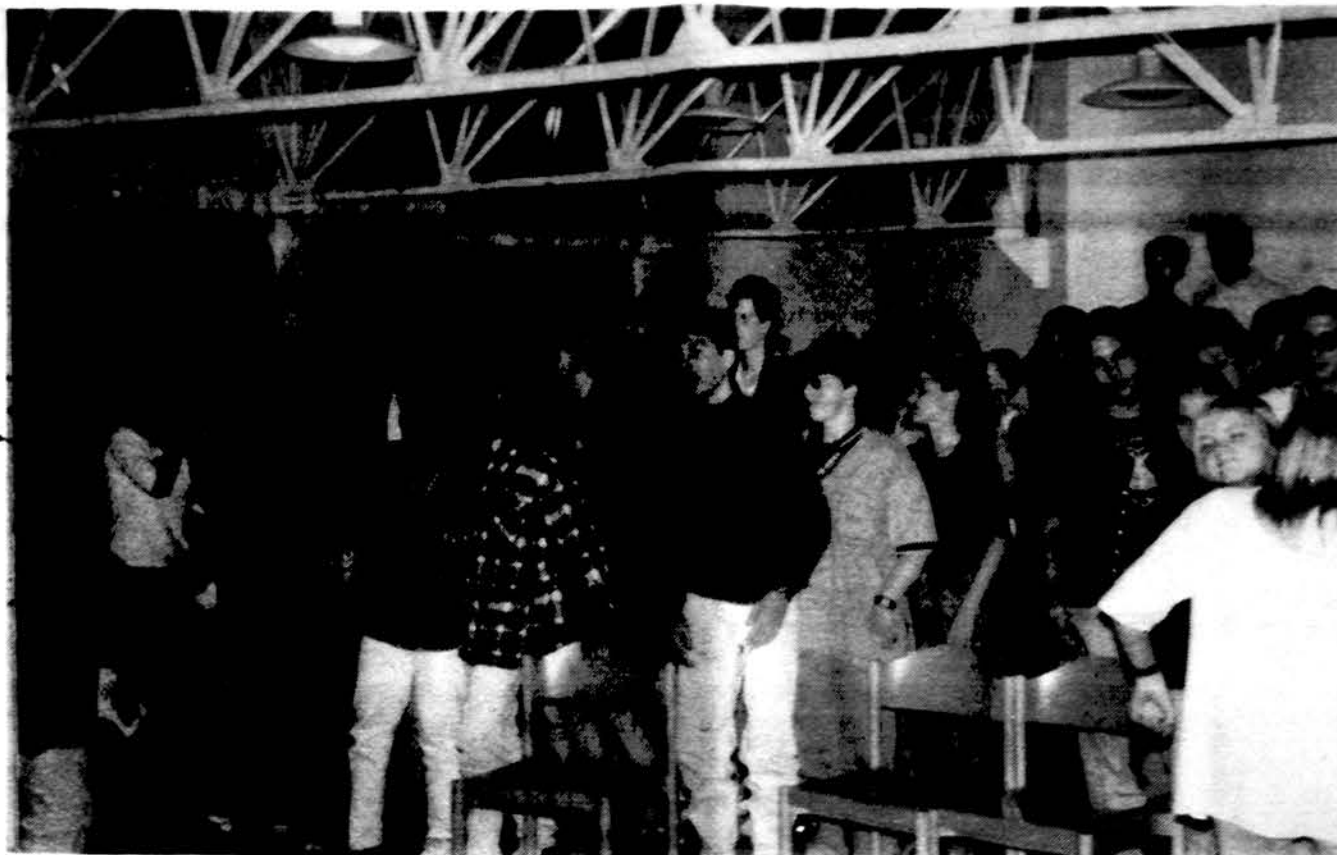
spaudoje per mažai kasdieninės naudingos informacijos (radijo, televizijos, kultūrinių renginių, sporto renginių programos, aktualūs komerciniai skelbimai) padedantys žmogui kasdieniniuose rūpesčiuose; nėra populiaraus laikraščio, kuris nuosekliai propaguotų gerąsias vakarietiško gyvenimo būdo, krikščioniško dvisingumo vertybes.

Išvardintieji faktai leidžia daryti prielaidą, kad Lietuvos žmonėms ir viso pasaulio lietuviams būtina turėti laikraštį, kuris galėtų tapti pasaulio lietuvių dienraščiu, sujungti Lietuvos ir išeivijos lietuvių pastangas ir užpildyti minėtą informacinę erdvę; geriau propaguoti išeivijoje saugomas ir nepaprastai reikalingas Vakarų demokratijos tradicijas.

Šiuo metu Čikagoje leidžiamas dienraštis „Draugas“ yra geras lietuviško išeivijos dienraščio pavyzdys. Bendromis pastangomis toks laikraštis ir galėtų tapti viso pasaulio lietuvių dienraščiu.

Egidijus Vareikis
Lietuva

• Naujausios žinios iš Lietuvos randamos kasdien „Drauge“.

Vasario 16 gimnazijos mokiniai susipažinimo vakaronėje šių mokslo metų pradžioje.

Nuotr. M. Šmitienės

NAUJOS PASKOLOS LIETUVAI

„Draugo“ 1993.X.9. laidoje pirmame puslapyje išspausdintas straipsnis „Kiek Lietuva įsiskolinusi“. Skaiciai yra gąsdinantys, prisimenant, kad tuos šimtus milijonų dolerių reikės grąžinti, kai kuriuos visai netrukus. Kai Lietuvos bendra produkcija (National Product) neauga, bet mažėja, kai eksportas menkas — „skolas galės grąžinti tik mūsų anūkai“. Taip laiškuose rašo vidurinės kartos Lietuvos profesionalai, kurių vaikai dar tik pradžios mokykloje. Apie tuos paskolų palūkanas, kurios skolas gali kelis kartus padidinti, nutylinama ir toliau ieškoma naujų paskolų.

„Lietuvos rytas“ (93.10.27) rašo, kad Lietuvai paskirta 72 milijonų paskola iš Tarptautinio valiutos fondo.

Tarptautinis valiutos fondas (TVF) patvirtino 72 mln. dolerių kreditą padėti Lietuvos ekonomikos reformoms.

Pusė kredito bus išmokėta, jeigu per 17 mėnesių, t.y. iki 1995 m. kovą, Lietuva įvykdys keletą ekonominių sąlygų, jos reformos atitiks tam tikrus kriterijus. Kita pusė paskolos bus suteikta iškart TVF sisteminio elektroninio pervedimu. Pasak TVF, nors per pasta-

ruosius dvejus metus labai sumažėjo Lietuvos bendrasis produktas, Lietuva, vykdydama ekonomines reformas, pasiekė žymią pažangą.

Nors nacionalinis produktas vasarą stabilizavosi, manoma, kad metų bendrasis nacionalinis produktas (BNP) sumažės 15 procentų. Mėnesio infliacija vidutiniškai sumažėjo nuo 24 proc. 1992 m. iki 14 proc. 1993 m. pirmojoje pusėje ir dėl griežtos fiskalinės ir monetarinės politikos mažėja toliau.

Tuo pat metu Lietuva liberalizavo savo prekybą, panaikinus eksporto licencijas, sumažinus tarifus ir pasirašius su keliomis šalimis sutartis dėl laisvos prekybos.

TVF pastebėjo, kad beveik visi gyvenamieji namai ir ne žemės ūkio įmonės yra privatizuotos, o buvę kolūkiai suskilo į normalias žemės ūkio įmones. Tačiau žemė privatizuojama lėtai.

Pasak TVF, Lietuvos 1993-1995 m. kovą programos tikslai yra pasiekti, kad BNP kitais metais išaugtų daugiau kaip 4 proc., sumažinti metinį infliacijos lygį iki vienaženklų skaičių 1994 m. pabaigai ir sumažinti prekybos balanso deficitą iki 8

proc. nuo bendrojo nacionalinio produkto.

Kaip susitarimo su TVF dalį, Lietuva yra pasižadėjusi vykdyti neinflacinę monetarinę politiką, sumažinti biudžeto deficitą 1994 m. iki 1 proc. nuo BNP, panaikinti eksporto mokesčius, išplėsti privatizavimą, kad i vidutines ir dideles įmones pinigų galėtų investuoti užsienio kompanijos, sukurti geresnę socialinių pašalpų sistemą, reformuoti pensijų bei bedarbių pašalpų sistemas.

Jei Lietuvos finansininkai, pramonininkai, prekybininkai ir valdžios institucijos dėtų reikiamas pastangas gamybai ir eksportui, kaip pvz. Estija, kuri sustabdė užsienio paskolas, suveržė diržus ir išplėtė gamybą, — Lietuvai nereikėtų taip toli birsti į tarptautinių paskolų jūrą iki galimo paskendimo.

Br. J.

GAUSĖJA DUONOS PASIŪLA

Anykščių rajono Svedasų miestelyje trijose komercinėse parduotuvėse jau galima nusipirkti trijų kepyklų — Anykščių, Utenos ir Rokiškio — siūlomų duonų. Iki šiol svedasiškiai savo valstybinėje parduotuvėje galėdavo pirkti tik anykštėnų kepamą duoną, kuri buvo brangi.

KĄ DARYTI, JEI...?

„Ką daryt, jei mano artimieji mirtų toli nuo namų? Ką daryt, jei aš mirčiau kažkur?... Ką mano šeima daryt?...? Ką daryti, jei...“

Nestebėtina, kad žmonės rūpinasi ką daryti, jei...? Mes visi esame judri visuomenė: darbo reikalais keliaujame po visą kraštą, daugelis pensininkų gyvena pensininkų apylinkėse, toli nuo savo vaikų. Tačiau nenusiminkite — Mes galime jums padėti! Nelaimės atveju mes galime būti jūsų patarėjai ir pagalbinkai, nežūrint nuotolių.

Kaip? Mes priklausome „The Inman Group“ Amerikoje didžiausiai grupei specialistų, kurie gali mirusįjį atvežti ar nuvežti į bet kokią krašto vietovę. Jūs paskambinate mums, mes paskambiname jiems — ir viskas sutvarkyta!

Patarimas: Pakalbėkime apie jūsų šeimos reikalus ir nuspręskime, kaip jūs norėtumėt tvarkytis nelaimės atveju. Kelios minutės sutapys jums ne vieną skausmą ir rūpesčių valandą.

CHICAGO

PETKUS & SON
MARQUETTE FUNERAL HOMES, LTD.

Mūsų šeima patarnauja jūsų šeimai nuo 1929 metų
ANTHONY B., DONALD A., & DONALD M. PETKUS
312-476-2345

CICERO

PALOS HILLS

LEMONT

DRAUGAS, antradienis, 1993 m. lapkričio mėn. 9 d.

5

Pranešame giminėms, draugams ir pažįstamiems, kad š.m. lapkričio mėn. 5 d., sulaukęs 68 m. amžiaus mirė

A.†A. VITALIS ALKEVIČIUS

Gimė Šakių kaime, Vilkaviškio apskrityje. Gyveno Roseville, Michigan.

Paliko žmoną Genę, dukrą Marytę ir žentą Raymond Bin-kowski, anūkus Julie ir Andrew; sūnų Joną ir marčią Leslie Alkevičius, anūką Christopher; dukrą Rasą Alkevičiūtę; anūkus Jason, David ir Alex; sūnų Paulių Alkevičių. Lietuvoje brolius ir jų šeimas: Bronių, Zigmą ir Antaną; sesutes ir jų šeimas: Leokadiją, Marytę, Onutę, Elvyrą, Teresę ir Birutę bei daug kitų giminiių.

Rožinis ir atsisveikinimas įvyko lapkričio mėn. 8 d., Harris laidotuvių koplyčioje, Livonia, Michigan. Po gedulingų šv. Mišių Dievo Apvaizdos bažnyčioje lapkričio mėn. 9 d. velionis buvo palaidotas Holy Sepulchre kapinėse, Southfield, Michigan.

Nuosirdžiai kviečiame visus prisiminti savo maldose mūsų mylimą Vyra, Tėvelį, Senelį ir Brolių.

Nuliūdę: žmona, dukros, sūnūs, broliai, sesutės, mairi žentas.

Laid. dir. Yolanda M. Zaprackienė. Tel. (313) 554-1275

Kiekvieną vakarą taip laukiu ir ilgisiu,
Klausausi įtemptai visų garsų...
Nubėga lengvas vėjas per viršūnes medžių —
Užsimerkiu, klausaus — bet tai ir vėl — ne Tu...

VIENERIŲ METU MIRTIES SUKAKTIS

A.†A.

Dipl. teisininkas
Alfas J. Simonaitis

Minint mano mylimo Vyro, mūsų Tėvelio ir Senelio, kurio netekome 1992 m. lapkričio mėn. 4 d., mirties sukaktį, šv. Mišios aukojamos š.m. lapkričio 13 d. 10:30 val. ryto Tėvų Jėzuitų koplyčioje ir Lietuvoje.

Maloniai kviečiame kolegas, draugus ir pažįstamus tą dieną pasimelsti kartu su mumis už a.a. Alfą.

Nuliūdime: žmona Aldona, dukrė Audronė, žentas dr. Andrius Gaižiūnas, vaikaičiai, Audrutė, Andriukas ir broliene Adelė Simonaitienė.

Mielam Jaunystės Dienų Draugui

A.†A.

JONUI STANKŪNUI

staiga mirus Vilniuje, reikiame nuosirdžiai užuojautą žmonai dail. MAGDALENAI STANKŪNIENEI, seseriai NUTEI STANKŪNAITEI BONY ir kitiems giminėms. Tebūna lengva Jam gimtoji Kudirkos Nau-miesčio žemėlė!

Tadas ir Irena Bukaveckai
Ina Bukaveckaitė-Kurauskienė
Aldona Bukaveckaitė-Mackevičienė

A.†A.

MEČIUI BANKAUSKUI

mirus, jo žmonai VALERIJAI, dukrai DANGUOLEI ir žentui PETRUI GRIGANAVIČIAMS, anūkiui ŠA-RŪNUI ir jo šeimai giliausiai užuojautą reiškia

Aldona ir Juozas Palekai
Adelė ir Juozas Plienai ir
Birutė Podienė su šeimomis

A.†A.

KAZIMIERAI LEONAITIENEI

mirus, jos mylimai dukrai LAIMAI, jos vyrui dr. PET-RUI ŽLIOBAI, anūkam — dr. ARUI, VIDUI ir DAI-NAI, jų šeimoms bei artimiesiems reikiame nuosirdžiai užuojautą.

Birutė ir Juozas Briedžiai

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Literatūros ir muzikos vakaras, ruošiamas VIII Mokslo ir kūrybos simpoziumo, įvyks lapkričio 26 d., 7:30 v.v. (penktadienį), Jaunimo centro didžiojoje salėje. Bus įteiktos Lietuvos Rašytojų draugijos ir JAV Bendruomenės kultūros tarybos premijos. Antroje dalyje išseivijos lietuvių rašytojų poezijos skaitymai ir pianino rečitalis. Bilietai gaunami Vaznelių prekyboje ir Pasaulio lietuvių centre prie registracijos simpoziumo metu.

„Grandis“ – tautinis jaunimo ansamblis 1994 m. liepos 2 d. išskrenda į Lietuvą dainuoti Dainų šventėje Vilniuje. Kartu su grandiečiais į Lietuvą gali skristi šokėjų tėvai ir kiti asmenys. Lektuve ir viešbučiuose vietos ribotos. Pageidaujantieji kartu skristi prašomi netaidėliojant registruotis pas ansamblio vadovę Ireną Smieliauskienę.

Švč. M. Marijos Gimimo parapijos biuletenyje (lapkričio 7 d.) skelbiama, kad susituokti ruošiasi: Vytautas Rinkevičius ir Edita Bučinskaitė, Medardas Budreika ir Gražina Šatkutė, Vidmantas Poškus ir Lina Magelinskaitė.

„Gimtas kraštas“, leidžiamas Vilniuje, yra plačiausiai skaitomas lietuvių savaitraštis užsienyje. Jis daugiausia rašo ir apie išsivijus. Jau laikas praėjusi, o prenumerata ar naujai užsisakyti 1994 metais. Tai padaryti galima per savaitraščio atstovą Amerikoje Ed. Sulaitį, 1330 S. 51 Ave., Cicero, IL 60650. Prenumerata 49 dol. (oro paštu), 26 dol. (paštu).

(sk.)

x Vilniaus dailininko Algirdo Griškevičiaus tapybos parodos atidarymas įvyks penktadienį, lapkričio 19 d., 7:30 v.v. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre. Paroda veiks iki lapkričio 28 d. Lankymo valandos: šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 10 v.v. iki 2 p.p., antradienį, trečiadienį, ir penktadienį nuo 6 v.v. iki 8 v.v. Informacija: 312-777-6341. Maloniai kviečiame visus.

(sk.)

x Lapkričio 14 d., sekmadienį, 10:30 v.v. Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčioje, Marquette pk., bus aukojamos šv. Mišios už Juozo Derenčiaus sielą. Po mišių Šv. Kazimiero kapinėse bus šventinamas paminklas. Prašome gimines ir draugus apeigose dalyvauti.

(sk.)

x Parduodame bilietus kelionėms į Lietuvą ir į visus pasaulio kraštus geriausiomis kainomis. Skambinti: T. Lesnauškienei, TravelCentre, Ltd., tel. 708-526-0773.

(sk.)

x Šv. Šeimos vilos tradicinis „Christmas Bazaar“ įvyks šeštadienį, lapkričio 13 d., 9 v.v. – 3 val. p.p., Holy Family Villa, 12375 Mc Carthy Rd. (123 St.), Lemont, IL. Visi kviečiame ateiti, pabendrauti, užkasti, pažaisi žaidimus, išsigyti kalėdinių puošmenų ir dovanų ir paremti Šv. Šeimos vilos senelių namų išlaikymą.

(sk.)

Auka steigiamam „Draugo“ paramos fondui – yra lietuvių laidas ateities kartoms.

Čekius rašyti:

DRAUGAS

4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629

Aukos yra nurašomos nuo Federalinio mokesčio.

Šiandien, lapkričio 9 d., 4 val. po pietų, Marijos aukštesniosios mokyklos salėje detektyvas J. J. Bittenbinder kalbės kaip apsiginti nuo užpuolimų. Visuomenė kviečiama atsilankyti ir išgirsti naudingų, visiems svarbių patarimų.

Virginija Kochanskytė – aktorė, poezijos skaitovė, perduos mūsų išsivijus ir Lietuvos rašytojų eiles VIII Mokslo ir Kūrybos Simpoziumo ruošiamame Literatūros ir Muzikos vakare, Jaunimo centre, lapkričio 26 d., penktadienį, 7:30 v.v. Bilietai gaunami Vaznelių prekyboje ir Pasaulio lietuvių centre Lemonte laike simpoziumo.

JAV LB Cape Cod apylinkės valdyba atsuntė „Draugo“ reikalams 50 dol. auką. Jos išdėstė Irena A. Jansonienė rašo: „Valdyba linki ir toliau sėkmės kilniam darbe“. Nuširdus aciū LB Cape Codo apylinkės valdybai už paramą.

Ateinanti sekmadienį, lapkričio 14 d., Cicero Šv. Antano parapijos salėje, tuoj po 11 val. šv. Mišių, Cicero apylinkės LB valdyba rengia cepelinų pietus. Kviečia visus apylinkės lietuvių atvykti skaniai papietauti ir smagiai su draugais bei pažįstamais praleisti popietę. Pelnas bus paskirstytas paramai dides parapijos remonto išlaidas ir papildyti LB ištūstėjusį iždą.

x „Saulutė“, Lietuvos našlaičių globos būrelis, nuširdžiai dėkoja už aukas vargstantiems Lietuvos vaikams: Aldona ir Kazys Katilius a.a. Petro Steikūno atm. \$50, Danguolė ir Pijus Bielskus bei Bronė ir Kazimieras Markus a.a. dr. Lee Beamer atm. \$50, Rūta ir Guntis Ozers \$20, Laima Milaitis ir Elena Petiulis \$25. Aciū!

x VISUOMENĖS DĖMĖSIUI! Amerikos lietuvių Taryba praneša, kad š.m. lapkričio 21 d. 2:30 p.p. Balzeko Lietuvių Kultūros muziejuje (6500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL) įvyks politinis simpoziumas tema „Lietuva, Latvija, Estija ir rusų kariuomenė Pabaltijy“. Simpoziumą rengia Amerikos lietuvių Taryba. Dalyaus: ambasadorius Paul Goble, estų atstovė Gilda Karuu, latvių atstovas E. Krumins ir lietuvių atstovas prof. Julius Šmulskys. Simpoziumo moderatorius – dr. Jonas Valaitis, buvęs ALTO pirmininkas. Kviečiame visus gausiai dalyvauti.

(sk.)

x PAGALBA LIETUVOS ŽEMDIRBIUI. Pristatom 6 rūšių traktoriaus nuo 2 cil. už \$1,350 iki 6 cil. už \$6,200. Pasiūkimai įvairių padargų traktoriaus. Turim kultivatorių (sit down) su visais padargais \$650 US. Lietuvos rinkos kainos dažnai keičiasi, todėl nepartartina delsti. Siunčiam dolerius į Lietuvą ir pristatom dolerius ir rankas. 4% už persiuntimą + pristatymas. Siunčiant virš \$2,100 - 3% + pristatymas. Rašyti ar skambinti: KAIRYS BALTIC EXPEDITING Vytui ar Genei Kairiams, 517 Fruitland Rd., Stoney Creek, Ontario. Tel. (416) 643-3334, Fax: (416) 643-8980.

(sk.)

A.a. Vladas Būtenas (Ramojus) mirė š.m. lapkričio 7 d., 9:30 val. vakaro Christ ligoninėje Oak Lawn, IL. Jis buvo rašytojas, spaudos ir radijo bendradarbis, visuomenininkas (gimęs 1923 m. Biržų aps., Vabalninke), jau nuo praėjusios vasaros pradžios sunkios ligos kankinamas ir pagaliau užbaigęs žemiškąją kelią.

A.a. Jonas Gintautas Stanekūnas, dail. Magdalenos vyras, nuvykęs į Lietuvą apsilankyti, mirė lapkričio 5 d. Vilniuje. Palaidotas Kudirkos Naumiesčioje, šalia savo artimųjų.

Lietuvos Vyčių 36 kuopos susirinkimas įvyks lapkričio 15 d., 7:15 val. v. Marijos Nekalto Prasidėjimo mokyklos salėje, 4420 S. Fairfield. Susirinkime kalbės Elizabeth Lunk, Illinois Prokuratūros atstovė. Jos tema: „Telemarketing“ ir su tuo susijusios apgavystės. Kviečiame ir nevyčiai. Taip pat bus diskutuojami pobūvio, numatomo gruodžio 4 d. planai.

Jonas Kvietys iš Dayton, Ohio, mums rašo, jog „Draugo“ gauna kelis numerius iš karto arba visai negauna, nepaisant, kad kiekvieną vakarą dienraštis yra išsiunčiamas skaitytojams. „Draugo“ administracija, kai laikraštis nuvežamas į centrą, neturi kontrolės. J. Kvietys yra nuolatinis mūsų laikraščio rėmėjas, ir šį kartą atsuntė auką, mums palinkėjo: „Linkiu sveikatos ir ištvermės „Draugo“ personalui jūsų sunkiame darbe ir kad gerasis Dievulis jus laimintų“.

Regina ir Stasys Patlabai iš Lemonto, „Draugo“ steigiamam fondui, kaip jie rašo, „pradžiai siunčiame 50 dol. Tikime, jog šis fondas išaugs į stiprų milijoninį, taip „Draugui“ reikalinga, fondą“. Aciū už padarinę auką.

x Dokumentinio video filmo apie dr. Juozą Girinį premjera bus šį penktadienį, lapkričio 12 d., 7:30 v.v. Jaunimo centro kavinėje. Filmo autorius – A. Renekis. Apie J. Girinį kalbės dr. A. Damušis. Prieš filmą bus 22-osios metinės foto parodos pabaigtuvės ir bus paskelbti konkurso laimėtojai. Vakarą rengia Budrio Lietuvių foto archyvas. Kviečiame visi.

x ALIAS (Amer. Liet. Inž. ir Arch. Sąj.) narių susirinkimas ir Centro valdybos rinkimai įvyks VIII Mokslo ir Kūrybos simpoziumo metu, Lietuvių centre, Lemonte, š.m. lapkričio 26 d., penktadienį, 4:30 val. p.p. po plenarinės sesijos „Architektų įnašas į Lietuvos kultūrą“. Visi nariai kviečiami gausiai dalyvauti.

(sk.)

Centro valdyba (sk.)
x LB Lemonto apylinkės balius įvyks š.m. lapkričio mėn. 13 d. 6:30 val. vak. Lietuvių Centro didžiojoje salėje, Lemonte. Bilietų kaina \$25 asmeniui. Registracijos priimamos pas Liudą Kirką (708) 598-0683 ir Gediminą Kazėną (708) 963-0467. Po vakarienės loterija ir šokiai. Gros orkestras – „Žiburys“. Kviečiame visus.

(sk.)

x St. Petersburg Beach, Florida, netoli Pranciškonių koplyčios, parduodamas 2 miegamųjų „condo“, su baldais, arti jūros. Priinama kaina, dėl greito pardavimo. Skambinti vakarais (216) 943-0910; saviškai-realtors.

(sk.)

x TALPINTUVAI per TRANSPAK siunčiame kas savaitę. Pinigai pervedami doleriais. Skubiems siuntiniams – AIR CARGO. Muito nėra. Transpak, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772.

(sk.)

A.a. Vladas Būtenas

KNYGOS IŠ LTSC JAU PASIEKĖ LIETUVĄ

VII, Lituanistikos Tyrimo ir studijų centro suorganizuotas knygų talpintuvų, išsiųstas rugsėjo 22 d., pasiekė Lietuvos Valstybinę Martyno Mažvydo biblioteką Vilniuje spalio 27 d. Jame yra apie 44,000 svarų Amerikos lietuvių ir kitataučių suaukotos rimtos literatūros ir periodikos.

Apie siuntos gavimą centro pirmininkui prof. dr. Jonui Račkauskui pranešė nacionalinės bibliotekos direktorius dr. Vladas Bulavas. Jis rašo: „Stengsimės kuo operatyviau išdalinti knygas įvairioms įstaigoms ir organizacijoms, kurioms jos yra skirtos. Didžiai vertiname tritūso centro bendradarbių ir talkininkų, negailinčių savo laiko šių siuntų paruošimui, taip pat Lietuvos fondo finansinę paramą, skirtą persiuntimo išlaidoms padengti.“

Jau paaiskėjo, kaip atsirado tas didžiulis sunkvežimis, praejusią savaitę įklimpęs Švč. M. Marijos Gimimo parapijos kieme. Situacija paaiškino Import Export bendrovės savininkas Kastytis Latvys. Kun. K. Kuzminkas, pasirodęs išvykti į Lietuvą, paprašė jo tarpininkauti, kad surastų transporto firmą, kuri pervežtų knygas ir kitus daiktus į Lietuvą. Buvo susisiekiama su Rush Express firma ir gautas sunkvežimis, kuris pastatytas bažnyčios kieme, kol į jį buvo kraunami daiktai. K. Latvys tvirtina, kad jo bendrovė nieko bendra su tuo transportu neturinti, o tik atliko krikščionišką patarnavimą nusipelnusiui „Lietuvos Bažnyčios Kronikų“ leideiui, kun. Kuzminkui.

Arūnas Zailskas

Šių dienų knygnešiai, Čikagos ir apylinkių lietuviai, pakrovė 44,000 svarų knygų į Lituanistikos Tyrimo ir studijų centro suorganizuotą VII talpintuvą rugsėjo 22 d.

TEBEŽALIUOJA GIRIA, TEBESKAMBA „DAINAVA“

„Dainavos“ tautinio meno ansamblis jau nuo seno siejamas su daina „Kur giria žaliuoja“. Traukdavo „Dainava“ šią dainą prie muz. Stepo Sodeikos, vėliau – Petro Armono ir kitų dirigentų vadovaujama, kol daina įgavo tarytum ansamblio himno tapatybę. Todėl gera buvo sekma dieni, lapkričio 7 d., Jaunimo centre vėl išgirsti dainaviečių užtrauktą: „Kur giria žaliuoja, ten mūsų namai...“ Nors mažai ankstesniųjų dainaviečių belikę iš anų laikų, tačiau daina nuskambėjo jautriai ir galingai. Apskritai visas „Dainavos“ koncertas sekma dieni, anot vieno susizavėjusio klausytojo, „buvo kaip šviežio, gaivaus vėjo puštelėjimas į Čikagą“.

Ypač pozityvus reiškinys, kad Čikagos ir apylinkių publika suprato vienintelio, išsivijusio likusio, tautinio ansamblio svarbą ir minių miniomis suplaukė į Jaunimo centrą. Jau seniai tokios eilės grūdosi prie bilietų, o salėje reikėjo pristatinti kėdžių, kad kaip nors žmonės sutalpintų. Prisimenant, kad jie susirinko pasiklausyti ne svečių iš Lietuvos ar iš kur kitur, o savo vietinio meno vienetą, tai jau sveikintinas mostas, turėjęs suteikti ir „Dainavos“ ansambliams šilumą jausmą.

Publika neapvyklė dainaviečių, o jie, savo ruožtu, susirinkusiųjų į koncertą. Jau pati pradžia visus maloniai nuteikė, kai iš salės galo pro abejas duris įžygiavo ansambliečiai, linksmai dainuodami „Sveiki gyvi, svečiai“. Tai, be abejo, jaunojo ansamblio vadovo muz. Dariaus Polikaitio „išmislas“ (kaip ir pats koncerto pavadinimas „Unt tevelia dvara“).

Buvo koncerte ir daugiau tokių malonių „naujųjų“ – keitėsi vyrų, moterų bei mišrus choras, dainavo ansamblio kamerinė grupė, publika žavėjo sol. Audronė Gaiziūnienė. Tik Algimantas Barniškas buvo staigios ligos „sūciūptas“ ir dalyvauti negalėjo. Smagu ansamblyje matyti daug jaunimo,

kuris darniai derinosi prie vyresniųjų, ansamblio „veteranų“. Tai geriausias įrodymas, kad meilė lietuviškai dainai peržengia kartų skirtumus. Akin krito nepaprastas choro paklusnumas dirigentui, todėl rezultatai puikūs – net ir paprastos liaudies dainos (koncertas beveik išimtinai ribojosi liaudies dainomis), visiems daug kartų girdėtos, skambėjo šviežiai, darniai. Iš viso mišrus choras atliko 10 dainų ir vieną – „Teviškės medžiai“ (žodž. K. Bradūno, muz. J. Štarkos) kartu su soliste. Labai gerai, kad sol. A. Gaiziūnienė, kaip ir visos dainavietės, buvo pasipuošusi gražiais tautiniais drabužiais ir derinosi prie bendro koncerto nuotaikos vaizdo. Moterų choras padainavo „Klevo žydėjimą“ (žodž. S. Gedos, muz. J. Juozapaitis), „Kas bernelio pamislyta“, vyrai – „Ant kalno karklai“, o kamerinė grupė, susidedanti daugiausia iš jaunimo, sutartinę „Avižą prašė“, „Tykus vakars“ ir „Aš pasėjau linelį“. Sol. A. Gaiziūnienė pradžioje atliko 4 liaudies dainas, o vėliau – vėl keitėsi – mūsų kompozitorių kūrinius. Jos dainavimas buvo entuziastingai publikos sutiktas, o dainaviečiams ir jų dirigentui Dariui Polikaitiui klausytojai sukėlė tikrai griausmingas ovacijas, išprašydami ir „bisų“ (kurį vienas kaip tik buvo pamiltoti „Kur giria žaliuoja“). Choriui ir solistei akompanavo Ričardas Sokas.

Programai pasibaigus, ansamblio pirm. Danguolė Ilginytė visus pakvietė į kavinę pasišmonėti, pasivaikinti ir pabendrauti su dainaviečiais. Žinome, kad apie šį koncertą bus plačiai parašyta, bet skubame pasidalinti džiaugsmu, kurį šalta, vėjota sekmadienio popietė suteikė „Dainava“ ir lietuviškoji visuomenė, gausiai susirinkusi į Jaunimo centrą ir įvertinanti mūsų pačių kultūrinės veiklos pastangas.

D. Bindokienė

ATVYKSTA IDOMŲS SVEČIAI

Susitikimas su Egidijum Bičkausku, Lietuvos Seimo pirmininko pavaduotoju, ir Stasiu Kašausku, Lietuvos politikos savaitraščio „Atgimimas“ vyriausiu redaktoriumi, įvyks ateinantį penktadienį, lapkričio 12 d. 7:30 v.v. Jaunimo centro mažojoje salėje.

Egidijaus Bičkausko diskusinė tema bus „Šių dienų Lietuvos politinės aktualijos“, ypač pabrėžiant organizuoto nusikalstamumo problemą. Egidijus Bičkauskas yra Prevencinio su-

laikymo įstatymo autorius. Įstatymas buvo priimtas Lietuvos Seime, daugiausia jo pastangomis. Seimas yra sudaręs specialią komisiją kovai su organizuotu nusikalstamumu, kurios pirmininku jis ir yra išrinktas. Vėliausioje viešosios nuomonės apklausoje, kurias reguliariai praveda Lietuvos radijo ir televizijos sociologinių tyrimų skyrius, Egidijus Bičkauskas stovi pirmoje vietoje tarp Lietuvos politiniame gyvenime dalyvaujančių asmenų.

Šios apklausos duomenimis, pirmasis politikų penktukas, pagal absoliutaus teigiamo įvertinimo punktus, Lietuvos visuomenės akyse atrodo taip: 1. E. Bičkauskas +28.1, 2. V. Adamkus +25.2, 3. A. Brazauskas +25.2, 4. N. Medvedevas +18.7, 5. S. Lozoraitis +18.6.

Rašytojas Stasys Kašauskas kalbės tema „Spaudos kova su augančiu nusikalstamumu Lietuvoje“. Jo neseniai išleistoje knygoje „Leisk, Viešpatie, numirti“ plačiai aprašomi kankintų ar enkavedistų nusikaltimus mačiusių prisiminimai. Stasys Kašauskas buvo jau šiuo metu pastatytos Rainių kankinių koplyčios idėjos iniciatorius.

Marija ir Balys Raugai, Delran, NJ, atsuntė 100 dol. „Draugo“ išlaidų sumažinimui. Jiems nuširdžiai dėkojame.

Advokatas Gibaitis

6247 S. Kedzie Ave.

Chicago, IL 60629

Tel. 1-312-776-8700

Virš 20 metų praktikos ilinise ir kriminalinėse bylose